

Česká zemědělská univerzita v Praze
Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů
Katedra agroekologie a biometeorologie

Obnova aleje coby stabilizačního prvku v zemědělské krajině
Bakalářská práce

Vedoucí práce: Ing. Josef Holec, Ph.D.

Autor práce: Jiří Šejna

2009

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci „Obnova aleje coby stabilizačního prvku v zemědělské krajině“ vypracoval samostatně s použitím pramenů uvedených a ocitovaných v příložené bibliografii. Údaje uvedené v této práci se vztahují k roku 2008.

Ve Vimperku, dne 6. dubna 2009

.....

Jiří Šejna

Poděkování

Na tomto místě bych především rád poděkoval Ing. Josefu Holcovi, Ph.D. za odborné vedení a pomoc při vypracování mé bakalářské práce.

Poděkování patří zároveň také mým nejbližším – rodině a přátelům za veškerou pomoc, motivaci a podporu během mého studia.

Abstrakt

Předkládaná bakalářská práce je návodné opatření, jak vybudovat v krajině stabilizační prvek v podobě výsadby alejové mimolesní zeleně.

V této práci je popisován význam mimolesní zeleně, její jednotlivé funkce v krajině, dále pak způsob vybírání vhodných druhů pro výsadbu, jejich správná výsadba včetně následné péče. Významné jsou i zdroje financování těchto opatření, v tomto případě směrnice Programu péče o krajinu (PPK) MŽP ČR, která financovala opatření popisované v této práci.

V metodické části jsou popsány subjekty, které se podílely na přípravě záměru „Lipová alej u Setěchovic“ – ZO ČSOP Šumava a Obec Zálezly, dále popis místa, kde k výsadbě došlo a v této části je přiložen i projektový záměr s rozpočtem, kterým se žádalo o finanční prostředky.

Ve výsledcích je popsána vlastní výsadba (příprava a vlastní postup) lipového stromořadí o délce asi 120 metrů o počtu 11 lip srdčitých.

V diskuzi a závěru jsou pak zhodnoceny poznatky ze stávajících materiálů a prací s výsledky vystupujícími z vlastní realizace výsadby lipové aleje.

V příloze je pak přiložen kompletní projektový záměr předkládaný AOPK ČR na podporu financování z prostředků PPK a upravený seznam všech podporovatelných opatření z PPK.

Klíčová slova:

- mimolesní zeleň
- krajinotvorná funkce
- lípa srdčitá (*Tilia cordata*)
- výsadba
- Program péče o krajinu MŽP ČR

SUMMARY

Presented work is introducing measures how to build stabilizing elements in the landscape in a shape of alley outplanting of non-forest urban vegetation.

The meaning of non-forest urban vegetation is described in this work as well as their separate functions in the landscape, their right outplanting including following management. Financial resources of these measures are also significant. Especially Landscape management programme of the Ministry of Environment of the Czech Republic is very important. The measures described in this work were financed from this programme.

In the methodological part of the work, there are described organizations that participated in preparation of the project plan „Lipová alej u Setčovic“ – ZO ČSOP Šumava and Zálezly town, description of the area where the outplanting was provided and also project plan including budget. The project plan became a part of an application for a grant of the Programme mentioned above.

The procedure of outplanting (preparation and its process) of 120 metres long lime alley of 11 Small-leaved Limes is described in a part of results.

In the part of discussion and conclusion, there are evaluated the knowledge of known documents and results of realised measures.

In the appendixes, there is the complete project plan sent to Agency of Nature Conservation and Nature Protection of the Czech Republic (administrator of the Landscape Management Programme) as the part of the application for the financial resources of programme and also corrected list of all supportable measures of the programme in 2008.

Key words:

- non-forest urban vegetation
- function of landscape management
- basswood (*Tilia cordata*)
- outplanting
- Landscape management programme

Obsah

1 Úvod.....	6
2 Cíl práce.....	7
3 Přehled literatury.....	8
3.1 Nelesní dřevinná vegetace.....	8
3.2 Význam a funkce dřevin	8
3.3 Dřevinné biotopy a krajina.....	10
3.4 Výběr místa a dřeviny	13
3.5 Výsadba a údržba dřevin.....	15
3.6 Finanční prostředky na výsadbu nelesních dřevin.....	19
3.7 Ochrana mimolesní a rozptýlené zeleně	20
4 Materiál a metodika	22
4.1 Podmínky vzniku projektového záměru.....	22
4.2 Obec Zálezly a ZO ČSOP Šumava	22
4.2.1 Obec Zálezly.....	22
4.2.2 ZO ČSOP Šumava.....	22
4.3 Program péče o krajinu	23
4.3.1 Směrnice PPK.....	23
4.3.2 Žádost a způsob uvolňování finančních prostředků.....	23
4.3.3 Podporovaná opatření.....	24
4.4 Popis území a přípravy projektového záměru.....	24
5 Výsledky	28
5.1 Projektový záměr	28
5.2 Výsadba lipové aleje	29
5.3 Předání díla obci Zálezly a AOPK ČR.....	31
6 Diskuze	32
7 Závěry a doporučení	34
8 Seznam literatury	35
9 Seznam použitých zkratk a symbolů.....	37
10 Samostatné přílohy	38

1 Úvod

Zeleň, ať už lesní či rostoucí mimo les je nedílnou součástí naší krajiny, ve které společně žijeme. Ať už se vyskytuje ojediněle a její zastoupení je v krajině menší, jako v nížinných zemědělských oblastech podél našich řek na jižní Moravě nebo v Polabí, či zaujímá plošně velké celky, jako třeba v lesnatých částech republiky na Šumavě, je pro nás velmi důležitá, a to nejen z hlediska produkčních vlastností a funkcí, ale také i těch mimoprodukčních, působících na naše blaho a spokojenost.

Je naší povinností při našich činnostech zeleň chránit, starat se o ní a udržovat jí. Ale nejen to. V minulosti dosti často docházelo vlivem maximalizace výroby a zvyšování zisků k odstraňování zeleně v naší krajině. Každý z nás už o těchto událostech z let minulých jistě slyšel, bohužel k nim ale dochází i v současnosti, nyní vlivem tlaku na zábor půdy z důvodu nové a nové výstavby.

Právě proto by měly být podporovány snahy zeleně v naší krajině na účelných místech obnovovat a všechny tyto aktivity k tomu vedoucí by měly být plně podporovány.

Takovouto myšlenku má i tato práce, která přináší popis jedné uskutečněné aktivity Obce Zálezly a neziskové organizace ZO ČSOP Šumava v předhůří Šumavy.

2 Cíl práce

Cílem práce je kompletní popis opatření spočívající v obnově aleje coby stabilizačního a krajinného prvku v zemědělské krajině.

Práce uvádí a popisuje obecně význam stabilizačních prvků v krajině a na konkrétním případě mezi osadami Bolíkovice a Setěchovice na Vimpersku ukazuje způsob realizace výsadby takového prvku, který spočívá ve vlastním vytipování jeho umístění, sehnání finančních prostředků, napsání projektového záměru, vlastní výsadbu a převzetí díla od poskytovatele finančních prostředků.

Tyto popisované činnosti jsou zároveň doplněny popisem pro provedení správné výsadby a následné péče o tyto krajinnotvorné prvky.

Práce je návodem pro subjekty mající podobné záměry pro budování těchto důležitých a funkčně žádoucích prvků v krajině České republiky.

3 Přehled literatury

3.1 Nelesní dřevinná vegetace

Zákon č. 114/1992 Sb. jasně ve svém §3 odstavci g) definuje dřevinu rostoucí mimo les, jako strom či keř rostoucí jednotlivě i ve skupinách ve volné krajině i v sídelních útvarech na pozemcích mimo lesní půdní fond.

Úplně stejně jako zákon č. 114/1992 Sb. definuje dřevinu rostoucí mimo les ve své práci i editorka Novotná (2001).

Mareček (1986) uvádí, že rozptýlená zeleň je součástí krajinných vegetačních útvarů. Patří sem uměle založené a spontánně vzniklé přírodní prvky, kde mají základní význam dřeviny. Jedná se o vegetační útvary, které nejsou lesem a jsou situovány mimo intravilány sídel. Zahrnují se sem zejména aleje, výsadby dřevin podél různých typů inženýrských sítí, vegetační doprovody vodních ploch a vodotečí, remízky, keřnaté meze a stráně, solitérní stromy, ovocné výsadby a různá jiná seskupení dřevin.

Jelínková a kolektiv (1982) definují ve své práci rozptýlenou zeleň jako jednotlivé stromy a skupiny zeleně v nezelených plochách. Vykazujeme jednotlivá stanoviště, pokud mají výraznější význam. Solitery, stromové, keřové a smíšené skupiny, remízky apod.

Hranice, kdy skupina rozptýlené zeleně se stává lesní plochou je určována zařazením podle evidence pozemků. Parcelní položky, označované jako les zařazujeme do lesních ploch, menší skupiny, v geodetických podkladech zpravidla nevylišené evidujeme jako rozptýlenou zeleň. Hranice, kdy pro malou rozlohu zeleň již neevidujeme, by neměla být určována pečlivostí zpracovatele, ale významností rozptýlené zeleně, danou kvalitou solitery nebo celkovou hodnotou skupiny.

3.2 Význam a funkce dřevin

Kolařík a kolektiv (2003) uvádí, že stromy a keře se výrazně podílejí na tvorbě charakteru území. Jsou nezbytnou součástí mnoha procesů probíhajících v krajině a úzce navazují na řadu přírodních i antropických prvků v území.

Konkrétní význam jednotlivých stromů a keřů a jejich skupin je dále dle autora úzce spjat s lokalizací v krajině a pro rozdělení funkcí dřevin slouží jeho následující členění:

- biologické funkce, meliorační funkce, izolační funkce, asanační funkce, kulturní funkce, estetické funkce, naučné funkce, rekreační funkce, produkční funkce

Sklenička (2003) ve své práci dělí funkce rozptýlené zeleně do několika okruhů, a to:

Funkce ekologická – Samy prvky rozptýlené zeleně jsou refugii významného množství druhů rostlin a živočichů. V krajinné matrix, která je pro většinu cílových druhů nehostinná, zastávají rovněž funkci koridorů.

Funkce estetická – Prostorové uspořádání prvků rozptýlené zeleně, jejich plošný podíl, fragmentace, velikost, tvary, druhová skladba dřevin, vazba na reliéf, artefakty a celková struktura krajiny spoluvytváří typický krajinný ráz krajiny. Prvky rozptýlené zeleně jsou významnými prostředky harmonizace krajinného prostoru, zprostředkující např. rytmus, gradaci, symetrii/asymetrii, heterogenitu apod.

Funkce orientační – Prvky rozptýlené zeleně pomáhají větším živočichům orientovat se v jinak monotónní krajině.

Funkce půdoochranná – Elementy rozptýlené zeleně jsou samostatnými nebo doprovodnými prvky protierozní ochrany. Nejčastěji jejich funkce spočívá v přerušení spádnice (meze, dřevinné doprovodné porosty příkopů, ...), ve zpevnění břehů vodních toků (břehové porosty), v lokální sanaci erozních strží, v ochraně proti větrné erozi (větrolamy) apod.

Funkce organizační – Jednotlivé prvky rozptýlené zeleně byly a stále jsou využívány k vyznačení, resp. zviditelnění významných majetkových, uživatelských a správních hranic v krajině.

Funkce produkční – Tato funkce má v zásadě dva významy. Přímá produkční funkce vyjadřuje schopnost poskytovat dřevo, příp. ovoce, nepřímá produkční funkce zahrnuje vliv prvků rozptýlené zeleně na výnosové parametry zemědělských plodin sousedních pozemků.

Funkce rekreační – Strom v krajině je vnímán jako zdroj stínu pro člověka i jiné živočichy.

Funkce sakrální a rituální – Stromy doprovázejí sakrální stavby, v našich podmínkách jsou typické výsadby u Božích muk, nejčastěji 1 až 4 jedinci (lípy, břízy, akáty, jabloně, ...), ale i u jiných artefaktů duchovní povahy. Z hlediska rituálního byl stromům přisuzován velký význam u nekřesťanských národů, především u Keltů (stromové kalendáře, oslavy jara, ...).

Funkce historická – Stromy byly někdy vysazovány v souvislosti s významnou historickou událostí (konec války, konec roboty, vznik republiky, ...), historickou osobností, mnohdy se vážou se jmény prostých lidí, hospodářů apod.

Novák (2001) navíc ve své práci zmiňuje hygienickou funkci dřevin, která vyplývá z příznivého vlivu na snížení prašnosti, hluku a výskytu choroboplodných zárodků, umožňuje tedy vytvářet hodnotnější prostředí pro bydlení i rekreaci.

Löw a Míchal (2003) ve svém díle uvádí, že neporušenost, klid a ticho volné přírody se stávají neocenitelnými hodnotami pro duševní a fyzické zdraví, pro nervovou a psychickou dispozici lidí, žijících v hlučném a znečištěném prostředí vysokým životním tempem, lidí vystavených daleko většímu množství podnětů než jejich předkové. Právě těmito, tj. lidmi přírodě odcizovanými, začíná být téměř všeobecně pocíťována potřeba pobytu v přírodě, mj. potřeba přírodního krásna díky jeho stupňované vzácnosti běžném v životním prostředí.

3.3 Dřevinné biotopy a krajina

Dřevinné biotopy vytváří v krajině ekologicky významné segmenty. Dle Míchala (1994) jako segmenty krajiny označujeme jednoznačně vymezené a ohraničené krajinné prostory různé velikosti, které se svým charakterem výrazně odlišují od okolních krajinných prostorů. Pro územní zabezpečení ekologické stability krajiny mají základní význam ekologicky významné segmenty. Jsou to ty části krajiny, které jsou tvořeny nebo v nich převažují ekosystémy s relativně vyšší ekologickou stabilitou. Vyznačují se trvalostí bioty a ekologickými podmínkami umožňujícími existenci druhů přirozeného genofondu krajiny. Mezi ekologicky významné segmenty krajiny můžeme zařadit např. zbytek bukového lesa uprostřed smrkových monokultur, listnatý remízek uprostřed polí, druhově bohaté mokřadní společenstvo v agrární krajině, břehový porost lemující potok, rybník s přirozeným pobřežním společenstvem, ale i opuštěný lom přirozeně zarůstající vegetací, starý vysokokmenný zatravněný sad s hnízdními a potravními prostory pro ptáky, keřová a stromová liniová společenstva na mezích a kamenicích.

Autor se dále ve své knize věnuje dělení ekologicky významných segmentů podle různých hledisek, podle převažující funkce, podle biogeografického významu a také podle prostorově strukturních kritérií.

Podle prostorově strukturních kritérií rozlišuje ekologicky významné krajinné prvky, celky, oblasti a liniová společenstva.

Jak tedy autor uvádí, ekologicky významná liniová společenstva jsou specifickou formací kulturní krajiny; mají úzký protáhlý tvar a je pro ně charakteristická převaha přechodných okrajových biocenóz (ekotonů). Tvoří je travino-bylinná nebo dřevinná vegetace, členící bloky polí a luk nebo lesních monokultur. Nej hustší síť liniových společenstev v naší kulturní

krajině tvoří břehové porosty, v nichž souvislé přirozené biocenózy olší, vrb a jasanu s podrostem mokřadních a vlhkomilných druhů dosahující často délky i několika kilometrů. Kratší, ale neméně významná jsou liniová společenstva na zbytcích mezí, agrárních teras a kamenic. K významným liniovým společenstvům patří aleje a stromořadí, tvořené domácimi listnatými dřevinami (zvláště lípou, javorem, dubem, vzácně i bukem, v některých krajinách břízou a jeřábem). Ekologicky menší význam mají liniová společenstva tvořená cizími (introdukovanými) dřevinami (např. topolové kultivary, jírovec maďal, trnovník akát apod.).

Forman a Godron (1993) vyzdvihují ve svém díle liniová společenstva a koridory a uvádí, že koridory poskytují více než jen ochranu; dávají i zdroje. Například v koridorech bývá hojnost lovné zvěře jako zdroje pro lov a maso. Podobně jsou koridory významným zdrojem v ochraně různých nelovných druhů.

Autoři dále zmiňují, že větrolamy, kde jsou ovocné stromy jako jabloň nebo líska, skýtají dvojí ekonomický užitek. Ve dřevinných pásech jsou často hojně bobuloviny a chutné plody šířené ptáky, například ostružiny maliny, bezinky, které člověk sbírá pro svou potřebu.

Pro mnoho lidí hrají koridory v krajině neocenitelnou estetickou roli. Obrazy vlámských malířů zobrazujících venkovskou krajinu, turistické stezky lemované stromy a řady tyčových plotů, které ve vlhkých tropech obřezují listy i květy, to vše jsou příklady krásy koridorů.

Snad nejjasněji si můžeme úlohu koridorů přiblížit, když si představíme zemědělskou krajinu bez nich. Taková představa není žádnou fantazií, odstraňování mezí a živých plotů bylo a je stále aktuální v Americe, Británii i Francii.

Hromas (2000) ve své publikaci píše, že aleje byly vždy součástí okrajů silnic. Přinášely obvykle i užitek, protože byly na ně používány ovocné stromy – třešně, jabloně, hrušně, ořechy, švestky apod. Dodnes však existují i aleje lipové, dubové, kaštanové aj. Je třeba znovu využívat ploch za příkopy silnic, ale i polních cest a znovu je osázet vhodnými dřevinami. Pro zvěř znamenají významnou orientační zeleň příp. potravu, ale také hřadovací příležitosti. Na méně frekventovaných místech je výhodné doplnit stromové aleje i o keřové patro, které navíc zvýší i zajímavost této krajinné zeleně pro včely.

Čížková a kol. (2008) uvádí ve své metodice, že dřevinné biotopy vnášejí do kulturní krajiny rozmanitost, harmonické měřítko, kontrast a poskytují potravu a úkryt četným volně žijícím živočichům. Při správném založení a údržbě mohou v zemědělské krajině plnit řadu důležitých ekologických, estetických, produkčních a půdoochranných funkcí.

Autoři se dále zabývají funkcemi dřevin, které dělí hlavně na mimoprodukční a produkční a dále pak zmiňují i újmy ve vztahu k zemědělským plochám.

Mimoprodukční funkce dřevin

Autoři jmenují z mimoprodukčních funkcí dřevin vliv na rozmanitost krajiny, kdy zeleň člení monotónní zemědělskou krajinu a spoluvytváří její typický ráz, dále zásadním způsobem přispívá v krajině k diverzně biotopů a vytváří řadu ekotonů, které ekologicky i esteticky značně obohacují krajinu a v neposlední řadě tvoří protiklad k zemědělsky využívaným plochám a ocení ji nejen obyvatelé venkovské krajiny, ale i turisté.

Dřevinná vegetace působí také jako ochrana, protože funguje jako přirozené protierozní opatření omezující vodní i větrnou erozi na svazích, a v polohách ohrožených sesuvem zpevňuje půdu. Prostřednictvím svých evapotranspiračních mechanismů ovlivňuje dále klimatické podmínky ve svém okolí.

Vyzdvihují také význam těchto dřevin pro organismy, kdy dřevinné a bylinné linie poskytují životní prostor, potravu a možnost přezimování četných organismů významných pro homeostázu ekosystémů a stabilitu zemědělské krajiny. Dřevinné linie také poskytují migrační cesty živočichům a pasoucím se zvířatům mohou sloužit jako ochrana před nepříznivými klimatickými podmínkami a poskytovat stín.

Produkční funkce dřevin

Čížková et. al. (2008) uvádí dále ve své metodice z produkčních funkcí tvorbu dřevní hmoty, neboť dřevinné biotopy s rychle rostoucími dřevinami a s dobrou schopností obrážet z pařezu mohou být zdrojem významného množství palivového dříví.

Jako další z produkčních funkcí uvádí použití listů těchto dřevin jako krmivo (i stelivo) pro hospodářská zvířata a čerstvé i sušené může posloužit jako dietetický doplněk k polním pícninám i pro zimní příkrmování lovné zvěře.

Autoři dále zmiňují, že dřeviny jsou zdrojem plodů, které tvoří základ potravy pro drobné savce a ptáky a mohou je využívat včetně květů a listů i lidé pro potravinářské a farmaceutické účely. Roztroušené ovocné dřeviny tradičně patří do zemědělské krajiny a zvyšují její atraktivnost.

Jako poslední z produkčních funkcí uvádí Čížková a kolektiv vliv na myslivost, protože především ve strukturně chudé zemědělské krajině poskytují dřevinné biotopy cenné prostory pro odpočinek a rozmnožování lovných druhů živočichů a mohou tak přispívat k nárůstu populací volně žijící zvěře.

Újmy způsobené nelesními dřevinami

Autoři uvádí také ve své metodice újmy způsobené nelesními dřevinnými biotopy ve vztahu k zemědělské ploše, jako je finanční újma způsobená ztrátou produkční plochy a případným zastíněním.

Dále zmiňují zastínění, které způsobuje pozdější osychání půdy na jaře, pozděné dozrávání polních plodin v zastíněném pásu a možný vyšší výskyt houbových chorob.

Na závěr výčtu újem uvádí autoři, že určité druhy dřevin jsou mezihostiteli některých houbových chorob (např. rzí) nebo hostiteli chorob (např. spály) a škůdců.

Paoletti (1995) zmiňuje, že biodiverzita v krajinném měřítku, fragmentace, zavádění mezí a dalších ploch přirozené vegetace, které zvyšující pórovitost krajiny, dále pak rozmanitost plodin a produkčních systémů, toto vše pozitivně ovlivňuje situaci v agroekosystémech coby udržitelných zdrojích potravin a dalších produktů.

Zajímavou studii uvádí ve své práci Follain a kolektiv (2007), kteří vyzdvihují význam zeleně v zemědělské krajině v podobě zásobování půdního organického uhlíku. Autoři ve svém díle zmiňují, že krajiny se sítí živých plotů neboli „bocages“ se vyskytují ve velké části západní Evropy. Tyto umělé krajiny jsou typicky složeny z polí oddělených hranicemi, často vyznačenými stálou vegetací (křoví nebo větrolamy), ale dosud je málo známo o vlivu těchto polních mezí na zásoby půdního organického uhlíku (SOC) a jejich dynamiku. V křovinatých krajinách tyto porosty způsobují modifikaci půdního A-horizontu ve svahu, mají antierozní efekt a lokálně modifikují zásoby půdního organického uhlíku.

3.4 Výběr místa a dřeviny

Drobílková (2008) uvádí, že promyšlený výběr místa pro výsadbu aleje či stromořadí je totiž zajisté krokem číslo jedna. Je třeba uvážit, že nové stromořadí se sice stane důležitým ekologickým prvkem krajiny, ale zároveň může kolidovat se zájmy jak vlastníků okolních pozemků, tak uživatelů komunikace. Určitě v této fázi neuškodí nahlédnout do plánu ÚSES (územního systému ekologické stability), který je ze zákona součástí územního plánu každé obce. Ten vám může napovědět, kde by se nové stromořadí vyjímaloby obzvláště hezky, a to i s ohledem na ekologickou stabilitu okolní krajiny.

Podle našeho právního řádu se vlastníkem dřeviny stává majitel pozemku, na němž je dřevina vysazena. Před uskutečněným jakékoliv výsadby je proto třeba zajistit souhlas majitele pozemku.

Při výsadbách v obcích a městech je nutné pro konkrétní místo ověřit vedení inženýrských sítí a projednat s příslušnými správci sítí návrh výsadeb. Jak nadzemní, tak podzemní inženýrské sítě mohou představovat zcela zásadní faktor pro dlouhodobou existenci dřevin. Kromě vrůstání stromů do ochranného pásma je třeba zvažovat také možné poškození při rekonstrukcích sítí. Podmínky pro vztahy stromů a technických objektů (tedy nejen sítí technické infrastruktury, ale i komunikací) upravují poměrně jednoznačně právní předpisy a státní normy.

Autorka dále zmiňuje, že chcete-li nové výsadbě zajistit nerušenou existenci, zajímejte se také o její dlouhodobou perspektivu v daném místě. Na příslušném obecním či městském úřadě můžete nahlédnout do územního plánu, tzn. zjistit, jaké je dlouhodobé plánované využití pozemku, a získat další informace týkající se případných ohrožení výsadby (např. plánovaným rozšířením či rekonstrukcí vozovky apod.).

Kolařík a kolektiv (2003) ve své publikaci uvádí, že vhodný výběr dřevin je jedním ze základních předpokladů úspěšně zvládnuté výsadby a dosažení pokud možno co nejrychlejší, nejvyšší a dlouhodobé funkčnosti vysazených jedinců na námi předem vybraném stanovišti, ať již ve městech či volné krajině. Společně s ním musíme usilovat i o zabezpečení příznivých stanovištních podmínek pro námi vybrané dřeviny, volbu kvalitního a dostupného výsadbového materiálu a zajištění následné péče o vysazené dřeviny v průběhu několika prvních let po výsadbě.

Autoři dále uvádí, že výběr dřevin se musí v našich úvahách ubírat třemi směry, které na sebe vzájemně navazují a nelze je od sebe navzájem oddělit. Nejprve je třeba stanovit si kritéria výběru na konkrétní typ stanoviště, dále věnovat velkou pozornost výběru vhodného taxonu (tj. druhu či kultivaru) stromu a naposledy věnovat veškeré své úsilí výběru kvalitního výsadbového materiálu z okrasných, lesních či ovocných školek.

Při výběru dřevin pro výsadby v lesním prostředí či do volné krajiny hrají velmi důležitou roli zejména hlediska ekologická (naopak pro městská prostředí nejsou prvořadá). Zajímá nás především konkurenceschopnost dřeviny, její regenerační schopnosti, mykorhiza, alelopatie, symbióza, parazitismus, vzájemné vztahy mezi dřevinou a živočichy v prostředí atp. Do těchto stanovišť je vhodné zajistit rostlinný materiál pokud možno místní provenience. Při stanovení druhové skladby pro výsadby v konkrétním území je účelné se pokud možno inspirovat dle polopřirozených porostů v nejbližším okolí.

Autoři se dále věnují výsadbovému materiálu. Zmiňují, že typ a kvalita výsadbového materiálu je určena technickými normami. Podle těchto norem producenti výsadbový materiál pěstují a dodávají v různých expedičních, tvarových, velikostních i jakostních kategoriích.

Podle způsobu expedice dřevin ze školky lze pro výsadbu ve městě či v krajině použít následující typy výsadbového materiálu – prostokořenný materiál, materiál se zemním balem, hrnkový materiál, kontejnerovaný materiál.

ČSN 46 4902 – 1 Výpěstky okrasných dřevin – všeobecná ustanovení a ukazatele jakosti rozlišuje u nejčastěji vysazované skupiny – listnatých opadavých dřevin – tyto kategorie výsadbového materiálu: keř, špičák, keřový tvar stromu, pyramida, vysokokmen, alejový strom.

Lesnická norma (ČSN 48 2115) rozlišuje tyto kategorie výsadbového materiálu: Semenač, Sazenice, poloodrostek a odrostek.

U ovocných dřevin je možné výběr výpěstků redukovat pouze na kmenné tvary stromů: čtvrtkmen, polokmen, vysokokmen.

Čížková a kol. (2008) ve své práci uvádí tabulku s přehledem vhodných autochtonních stromů k výsadbě, z níž uvádím příklad právě na lípě srdčité (*Tilia cordata Mill.*). Růst lípy je pomalý, její konečná výška je 20 až 30 metrů, upřednostňuje půdy hluboké, svěží a kypré, je to stinná až polostinná dřevina, vyskytuje se od nížin do podhůří, výmladnost u ní převažuje pařezová, kvete od června do srpna a její využití je např. pro včelí pastvu.

3.5 Výsadba a údržba dřevin

Mareček (1966) ve své knize poukazuje na to, že správná realizace a založení výsadeb zeleně je vlastně pouze začátkem celého problému utváření vhodného přírodního prostředí. Mnoho v minulosti velmi pěkně založených úprav zaniklo totiž jen proto, že nikdo neprováděl jejich údržbu a ošetřování, které je tím důležitější, čím je výsadba mladší. Všechny nově navrhované úpravy přírodního prostředí musí tedy vycházet nejen ze skutečných potřeb možností, např. finančních, ale také z hlediska skutečných možností údržby a průběžného celoročního ošetřování. S přihlédnutím k údržbě musí být také úpravy navrhovány.

Nováková a kol. (1976) ve své metodické příručce uvádí, že nejvýhodnější je, když sadební materiál může být vysazen na určené místo během jednoho dne po vyzvednutí nebo přivezení

od pěstitele. Do země musí přijít nejpozději do tří dnů, jinak se musí založit buď do vlhkého sklepa, nebo do zakládacích příkopů, kde se udržuje potřebná vlhkost postřikováním.

Na místo sadby složené sazenice se vydatně pokropí a to i nadzemní části. U prostokořenných sazenic a přerostků se řezem upraví kořeny, při kterém se zejména odstraní poškozené a zaschlé kořeny až do zdravého dřeva, ostatní především kulové kořeny se zkrátí tak, aby kořání pokud možno bylo rovnoměrné, tj. řežou se jen silnější kořeny kolmo na osu kořene ostrým nožem nebo nůžkami. Podobně se upravuje korunka, kde u opadavých listnáčů má být alespoň pět zdravých výhonů, z nichž jako vedoucí se ponechávají nejkolmější, ostatní se řezem v růstu potlačují a to tak, aby vznikla rovnováha mezi objemem kořání a koruny (zpravidla korunka se zkracuje asi o 1/3). Obdobně se ošetřují listnaté keře. Naopak jehličnany a stále zelené listnáče se před výsadbou neseřezávají, pouze se odstraní zaschlé nebo při dopravě poškozené větve.

U sazenic a přerostků obalovaných se pouze podle potřeby upraví kořeny, které přecházejí bal, koruna se ošetří stejným způsobem jako u prostokořenných jedinců.

Čížková a kol. (2008) ve své metodice uvádí, že v podzimních měsících se dřeviny vysazují po opadu listů až do zámrazu; na jaře pak od rozmrznutí půdy až do vyrašení. Při podzimní výsadbě stromy dříve zakoření, sazenice je ale nutné na zimu dobře zalít a případně mulčovat proti vymrznutí, resp. vyschnutí. Pro některé druhy je vhodnější jarní výsadba, např. břízy (*Betula spp.*) a většina jehličnanů. Kontejnerované sazenice mají širší rozsah doby výsadby než prostokořenné.

Autoři dále píší o přípravě sazenic před výsadbou, kde uvádí následující důležité body:

- Odstranění poškozených a deformovaných částí rostlin.
- Zkrácení výhonů o 1/3 délky, čímž se vytvoří lepší poměr mezi hmotou kořenů a nadzemní částí a podpoří se větvení (s výjimkou terminálů u stromů).
- Zkrácení příliš dlouhých kořenů.

K vlastní výsadbě uvádí následující důležité body:

- Kořeny musí být ve výsadbové jámě volně rozloženy a sazenice musí být umístěné stejně vysoko jako na předchozím stanovišti.
- Po zasazení musíme půdu ze všech stran dobře přišlápnout, abychom zaplnili dutiny a kořeny dobře přitiskli k půdě.

- Vysazené stromy zajišťujeme kůly. Vyvázání zabrání kymácení kmene ve větru a potrhání jemných kořínků. Sazenice stromů s obvodem kmínku od 6 cm vy výšce 1 m od kořenového krčku by měly být ukotveny trojnožkou a obaleny jutou.

Kolařík a kol. (2003) ve své publikaci zmiňuje, že po prosypání kořenů či balů se dřeviny ve výsadbové jámě zalijí dostatečným množstvím vody (v případě slehnutí zeminy se doplní substrát). Mladé rostliny v příznivých podmínkách lze sázet pouze s vlhkými kořeny, není třeba je zalévat po výsadbě. Povrch výsadbové jámy, tzv. závlahová mísa, se upraví zvoleným způsobem.

O výsadbě a povýsadbové péči se ve své knize zmiňuje i Kavka a Šindelářová (1978). Píší, že jámy pro výsadbu nemusí být zvláště velké, pro stromy s kořenovými balíky stačí jen asi o 10 až 15 cm hlubší, než je výška kořenového balíku, u stromů dospělých asi o 25 až 30 cm hlubší aby se balík mohl podsypat zemí. Průměr jámy má být asi o 40 centimetrů větší než průměr balíku, aby se jáma mohla pohodlně zaházet. Při obvyklé velikosti dřevin postačí obyčejně 40 až 60 cm, s nakypřeným dnem průměr 50 až 70 cm. Při vyhazování zeminy z jámy dáme na jednu stranu ornici, na druhou spodinu a přehazováním se snažíme o to, aby dobrá zem přišla ke kořenům.

Vysazovat se má hned po vydobytí, nebo jakmile jsme dostali zásilku zboží. Zjistíme-li, že kořeny zavadly, namáčíme je alespoň 24 hodin ve vodě, kořeny růží se mají namáčet do řídké kaše z hlíny.

Před výsadbou opadavých dřevin hladce ořezáváme nebo zastříhujeme všechny poškozené části kořenů i větévek, popřípadě když jsme museli kořeny značně odřezat, zkrátíme přiměřeně i korunky. Vysokokmenné stromy zajistíme dřevěnými kůly, zatloukáme do jámy před výsadbou; před hnitím je chráníme opálením až na výšku 10 až 15 cm nad budoucí úroveň půdy. Vyspělejší stromy, zvláště jehličnany, zajistíme proti vyvrácení. Stromy vysazujeme tak hluboko, aby kořenový krček byl asi 2 až 3 cm nad zemí; po slehnutí půdy má být ve stejné úrovni jako na původním stanovišti. Po vsazení zem přišlápneme a důkladně zalijeme. Pokud vysazujeme na svahu, upravíme kolem stromku na spodní straně jednoduchou misku k zadržování vláhy. Proti spláchnutí zajistíme stromek kameny. Dospělým stromům, kterým se při přesazování obvykle poškodí kořenový systém, obalujeme kmen a tlustší větve rašelinou nebo mechem, který zajistíme ještě jutovým pytlím připevněným tlustým motouzem nebo vrbovým proutím a obalený kmen i korunu občas důkladně postříkujeme.

Dřeviny po výsadbě je třeba zalévat zvláště tehdy, nastane-li trvale suché počasí. V místech kde zaléváme, chráníme půdu proti výparu také nastláním (mulčováním) tlustší vrstvy rašeliny, hrabanky nebo málo uleželým kompostem. Nemáme-li možnost zalévat, snažíme se okolí kmene urovnat tak, aby dešťová voda stékala ke kmeni; pak je lépe nastýlat větvkami nebo jiným materiálem, který nezabraňuje přístupu vody ke kořenům.

Autoři dále píší o povýsadbové péči, která spočívá v následujících opatřeních:

- Zálivka a hnojení.
- Péče o závlahovou mísu, kypření a odplevelování výsadeb.
- Výchovný řez korun mladých stromů.
- Pravidelná kontrola kotvení a jeho včasné odstranění.
- Ošetření mechanických poranění vzniklých při výsadbě a v prvních letech po ní.
- Ochrana před chorobami a škůdci.

Jestliže se dřevina po výsadbě na novém stanovišti neujme (podlehne přesazovacímu stresu), mělo by dojít ke zjištění příčin úhynu. Zjištění příčin nám může významně pomoci eliminovat nejen chyby při vlastní výsadbě, ale i negativní vlivy stanoviště, na které nebyl brán dostatečný zřetel. V extrémním případě může sloužit i jako zjištění, že na daném stanovišti nemá smysl žádné dřeviny vysazovat, protože podmínky stanoviště jsou natolik stresové, že neumožňují jejich přežití.

Bulíř a Škorpík (1987) ve své publikaci zmiňují, že k nezbytným pěstebním zásahům v prvním vegetačním roce počítáme rovněž zálivku dřevin, zejména při dlouhotrvajícím suchu a teplém počasí.

K pravidelně se opakujícím nutným opatřením ve výchovném období a částečně v období dospělosti patří rovněž ochrana vůči zvěři, kterou uskutečňujeme vždy na podzim. Používáme k ní chemických repelentů (např. Morsuvin), u kmínkových tvarů stromů mechanických chráničů kmínků příp. oplůtků.

V dalších letech – období dospívání a dospělosti se v porostech zaměříme na jejich modelaci, tj. odstraňujeme výplňové dřeviny případně i jiné kategorie dřevin, je-li to z funkčních a zdravotních důvodů potřebné, vyvětvujeme keřové tvary stromů, řezem či stříhem tvarujeme porostové okraje, vyřezáváme suché nebo chorobami napadané větve, zmlazujeme keřové patro, vylepšujeme porostové okraje ve kterých současně likvidujeme vytrvalé plevele.

V období stárnutí a stáří, tj. v době, kdy dřeviny dosáhly své věkové hranice a začínají chřadnout, se zaměříme na zmlazovací řez (výmladkové stromy, keře) nebo částečnou, případně celoplošnou rekonstrukci (obnovu) porostu.

3.6 Finanční prostředky na výsadbu nelesních dřevin

Sojková a kol. (2006) ve své práci uvádí, že důležitou úlohu sídelní zeleně si uvědomují i poskytovatelé dotačních programů, a proto podporují prostřednictvím uvolňování finančních prostředků její zakládání a systematickou obnovu.

Příjemce dotace je vymezen individuálně u každého dotačního programu (nejčastěji se jedná o obce, svazky obcí, města, neziskové organizace, podnikatelské právnické i fyzické osoby, vlastníky dotčených pozemků či jeho nájemce s písemným souhlasem vlastníka).

Autorka zmiňuje poskytovatele dotací:

- Evropské fondy – časově omezeno do roku 2013!
- Státní subjekty – spravované na úrovni krajů a ministerstev.
- Nadace a jiné menší organizace – finanční podpora je většinou v řádu deseti tisíc a často má nastavenou maximální výši přiznatelné podpory.

Dotační programy poskytují:

- dotace na přípravu projektu (studie proveditelnosti),
- dotace na vlastní realizaci díla.

Hromas a kol. (2007) ve své publikaci zmiňuje finanční prostředky pro hospodaření na orné půdě a pro realizaci opatření vztahujících se k ochraně orné půdy, a to ze zdrojů národních Program péče o krajinu. Autoři uvádí, že jde o program MŽP ČR, kde AOPK ČR je pověřena jeho administrací. Finanční prostředky lze čerpat v souvislosti s ornou půdou na tvorbu biologických protierozních opatření a realizaci vymezených a schválených prvků územních systémů ekologické stability z genetiky a stanovištně odpovídajícího osiva a materiálu.

Dále zmiňují evropské zdroje, a to OPŽP 2007 – 2013. V rámci OPŽP lze čerpat finanční prostředky ve spojitosti s ornou půdou v rámci oblastí podpory 6.3 – Obnova krajinných struktur, kde lze z tohoto opatření mj. financovat zakládání a obnovu krajinných prvků jako výsadby a obnovy remízů, alejí, soliterních stromů, větrolamů. Další oblast podpory je oblast 6.4 – Optimalizace vodního režimu krajiny. Toto podopatření je mimo jiné určeno k ochraně proti vodní a větrné erozi a k omezování negativních důsledků povrchového odtoku vody (založení nebo obnova mezí, zasakovacích pásů a průlehů, větrolamů apod.).

3.7 Ochrana mimolesní a rozptýlené zeleně

Zámečník (2006) se ve své tiskovině věnuje i ochraně rozptýlené zeleně, kdy uvádí, že v České republice je rozptýlená zeleň chráněná zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Ten zajišťuje obecnou ochranu všech druhů planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a také dřevin rostoucích mimo les. Proto by zemědělci měli keře i nejrůznější porosty stromů v krajině zachovat. Pokud dojde k jejich odstranění, může Česká inspekce životního prostředí udělit pokutu až do výše 50 000 Kč u fyzických osob a 500 000 Kč u osob právnických.

Kolařík a kolektiv (2005) ve svém díle uvádí, že pokácení jakékoliv dřeviny, tedy např. i tzv. náletových stromů, je podle zákona o ochraně přírody a krajiny možné v zásadě pouze na základě povolení orgánu ochrany (zpravidla příslušného obecního úřadu, v hlavním městě Praze pak úřadu městské části). Ten je přitom může vydat jen ze závažných důvodů a po vyhodnocení tzv. funkčního a estetického významu dřeviny.

Autoři dále píší, že v případě, že bude pokácení povoleno, může úřad ochrany přírody uložit tomu, kdo o pokácení požádal, provedení tzv. náhradních výsadeb. Prakticky se jedná o povinnost vysadit přiměřené množství jiných stromů, ať již na vlastních pozemcích žadatele, nebo na pozemcích jiného vlastníka, nejčastěji obce.

Hyt'ha a kol. (2007) ve své publikaci uvádí, že ke kácení dřevin musí mít vlastník pozemku (nebo nájemce či uživatel se souhlasem vlastníka pozemku) povolení orgánu ochrany přírody, kromě následujících případů:

- dřeviny rostou na pozemku fyzické osoby a mají obvod kmene menší než 80 cm (měřeno ve výšce 130 cm nad zemí), případně jsou souvislými keřovými porosty do celkové plochy 40 m²
- má kácení povoleno v rámci integrovaného povolení podle zákona o integrované prevenci a omezování znečištění
- je-li stavem dřevin bezprostředně ohrožen život či zdraví, nebo pokud hrozí škoda značného rozsahu
- z pěstebních důvodů, tj. za účelem obnovy porostů nebo při provádění výchovné probírky porostů
- z důvodů zdravotních

- pokud ho k tomu opravňují zvláštní právní předpisy (např. zákon o vodách, o drahách, elektrizační či plynárenský zákon, ...)

V posledních třech z těchto případů musí být kácení nejméně 15 dnů předem oznámeno úřadu, který je může pozastavit, omezit nebo zakázat. V případě pokácení dřevin ohrožujících své okolí je třeba kácení oznámit do 15 dnů od provedení kácení.

4 Materiál a metodika

4.1 Podmínky vzniku projektového záměru

Na jaře roku 2008 se obrátila Základní organizace Českého svazu ochránců přírody Šumava (ZO ČSOP Šumava) na představitele obce Zálezly, pana starostu Josefa Koubu s nabídkou možnosti sehnání finančních prostředků a následné zrealizování krajinoformních opatření ve správním území obce Zálezly na okrese Prachatice v Jihočeském kraji.

Mezi výše popsánymi subjekty následně vznikla dohoda o přípravě projektového záměru a případné následné realizaci na ošetřování alejových stromů a výsadby nelesní zeleně, které byly financovány z Programu péče o krajinu Ministerstva životního prostředí České republiky.

4.2 Obec Zálezly a ZO ČSOP Šumava

4.2.1 Obec Zálezly

Obec Zálezly leží v Jihočeském kraji, v okrese Prachatice a spadá pod obec s rozšířenou působností Vimperk. Osadami Obce Zálezly jsou Setěchovice, Bolíkovice a Kovanín. Starostou je Josef Kouba.

Zálezly leží v nadmořské výšce 565 metrů, na území žije 304 obyvatel a první písemná zpráva pochází z roku 1370, Setěchovice jsou uváděny již roku 1228.

Nejznámějším rodákem obce je Karel Šejna, dirigent České filharmonie, kterého připomíná také deska na domě čp. 24. Zajímavou je i budova bývalé školy, kterou projektoval Josef Zítek, známý hlavně jako stavitel Národního divadla.

Obec je součástí dobrovolného svazku obcí Věneč, kam patří mimo ní také obce Čkyně, Bohumilice, Bošice, Lčovice a Svatá Maří.

4.2.2 ZO ČSOP Šumava

ZO ČSOP Šumava je nevládní nezisková organizace (NNO) jejímž cílem je péče o přírodní a kulturní dědictví na Vimpersku a v jeho okolí. Byla založena 17. ledna 2008 a ke konci roku měla 9 členů. Jejím předsedou je Jiří Šejna a hospodářkou Jana Zrnová.

Z činnosti organizace v roce 2008 lze jmenovat následující:

- úklid černé skládky na Brantlově dvoře a kolem památné lípy ve Vimperku (kampaň Clean up the Word)
- botanické průzkumy invazních druhů na Vimpersku a Zdíkovsku (Ochrana biodiverzity ČSOP)

- botanické průzkumy orchidejí na Vimpersku (Ochrana biodiverzity ČSOP)
- příprava a podání projektu „Revitalizace naučné stezky Sudslavický okruh“ do výzvy MŽP ČR na podporu projektů NNO (spolupráce s Městem Vimperk a Spolkem na ochranu šumavské přírody)
- příprava a podání projektu metodické příručky „Neziskovka, ale jak na ni?“ do výzvy MŽP ČR na podporu projektů NNO
- získání nájemního vztahu k pozemku s druhým největším jilmem horským na okrese Prachatice a vyhlášení stromu za památný
- příprava Zpravodaje ochrany přírody a krajiny Jihočeského kraje (elektronický občasník o činnosti NNO z oblasti ochrany přírody a krajiny v Jihočeském kraji)

4.3 Program péče o krajinu

4.3.1 Směrnice PPK

Program péče o krajinu je finanční nástroj Ministerstva životního prostředí České republiky sloužící k zabezpečení cílů v ochraně přírody a krajiny, které nezabezpečují především globálně nastavené evropské programy. Realizací je pověřen organizačně Odbor péče o krajinu MŽP ČR. Vlastním uplatňováním programu je pověřena Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a její územně příslušná pracoviště (krajská pracoviště, správy CHKO a NP).

V rámci tohoto programu se poskytují finanční prostředky neinvestičního charakteru prostřednictvím dvou podprogramů (rok 2008) – Péče o krajinu (realizace mimo ZCHÚ) a Péče o zvláště chráněné části přírody a ptačí oblasti (realizace v NPP, NPR, CHKO, NP, PR a PP na území CHKO a NP).

Příjemcem podpory jsou jak fyzické, tak i právnické osoby s právním vztahem k pozemku, nebo z titulu pověření vlastníka může žádat i jiná osoba. U podprogramu Péče o zvláště chráněné části přírody a ptačí oblasti jsou oprávněnými žadateli jen AOPK ČR a Správy NP ČR.

Finanční prostředky se poskytují až do výše 100 % uznatelných nákladů. Podrobnější popis všech podporovaných opatření je uveden v příloze 1.

4.3.2 Žádost a způsob uvolňování finančních prostředků

Žadatel předkládá žádost včetně příloh – projektový záměr, rozpočet, mapové podklady, souhlas s realizací opatření (viz přílohy 2 až 6) na příslušné sběrné místo vždy do daného termínu určeného pro příjem žádostí. Místně příslušné sběrné místo vyhodnotí žádosti a určí

pořadí dle přínosu a významu v rámci regionu. Vybrané žádosti, které jsou doporučeny k podpoření, jsou následně předloženy ústředí AOPK ČR, a to je posoudí z hlediska naplňování cílů a priorit MŽP ČR. Na základě tohoto posouzení vydá MŽP ČR rozhodnutí o poskytnutí finančních prostředků na daná opatření dle jednotlivých žádostí žadatele (viz příloha 7).

Do 80 dnů od ukončení příjmu žádostí je žadatel vyrozuměn o výsledku žádosti na financování svého záměru. V případě kladného posouzení a poskytnutí finančních prostředků může realizátor zhotovit svůj záměr dle projektového záměru.

Po ukončení realizace opatření je s příslušným sběrným místem vyhotoven Protokol o převzetí realizovaných opatření, jehož přílohou je rozhodnutí o poskytnutí finančních prostředků a podrobné vyúčtování.

Finanční prostředky jsou uvolněny na účet žadatele po ukončení realizace a po předání zrealizovaných opatření. Termín se může každoročně lišit, obecně jde o listopad až prosinec.

4.3.3 Podporovaná opatření

Popis všech opatření financovatelných z Programu péče o krajinu, které vycházejí ze Směrnice MŽP 1/2008 je ve zjednodušené formě uveden v příloze 1.

Na výsadbu lipové aleje, jejíž výsadba je předmětem této práce, bylo žádáno z opatření „B. Udržení kulturního stavu krajiny“ a podopatření „2.3 Výsadba nelesní zeleně“. Toto opatření podporuje výsadbu nelesní zeleně včetně ovocných stromů tradičních krajových odrůd (solitérní stromy, liniové a skupinové výsadby). Opatření se nevztahuje na výsadbu a obnovu intenzivních sadů a výsadby podél dálnic a silnic I., II. a III. třídy.

4.4 Popis území a přípravy projektového záměru

Předmětem projektového záměru bylo ozelenění místní komunikace vedoucí z osady Bolíkovice do osady Setěchovice.

Úsek vhodný pro ozelenění byla mez po levé straně této komunikace v celkové délce asi 120 metrů. Delší ozelenění až do osady Setěchovice nebylo možné z důvodu vedení telefonního kabelu po části této meze u Setěchovic a dodržení ochranné pásma tohoto vedení. Mez podél této komunikace byla téměř bez vegetace, pomístně se vyskytovaly výmladky po v minulosti odstraněných javorech a dále výmladky jasanů a vrb.

Záměrem Obce Zálezly bylo na pozemek vysázet lípy srdčité (*Tilia cordata*), kdy byly použity obalované sazenice o velikosti 150 – 200 cm.

1. Parcelní vymezení úseku pro výsadbu:

Parcela číslo KN 1266/1 v k. ú. Setěchovice (výměra 7 557 m², LV 10001 – Obec Zálezly, druh ostatní plocha)

2. Nadmořská výška úseku:

680 – 630 m n. m.

3. Územně správní členění úseku:

Obec Zálezly, Obec s rozšířenou působností Vimperk, Okres Prachatice, NUTS II Jihozápad, Jihočeský kraj

4. Popis oblasti s úsekem pro výsadbu: (převzato z <http://geoportal.cenia.cz>)

- a. *Horninové podloží:* svorové ruly, pararuly až migmatity (jednotvará série moldanubika)
- b. *Geomorfologie:* systém – Hercynský; provincie Česká vysočina; subprovincie Šumavská soustava; oblast Šumavská hornatina; celek Šumavské podhůří; podcelek Bavorovská vrchovina; okrsek Volyňská vrchovina
- c. *Klasifikace půd:*
Klasifikace půd podle TKSP - Hlavní půdní skupiny podle TKSP: Kambizemě (klasifikace TKSP), Cambisol (klasifikace WRB)
Klasifikace půd podle TKSP - Půdní typy podle TKSP: haCMdy (kód WRB 2006), Haplic Cambisol (Dystric) (popis WRB 2006), KAa (kód TKSP), Kambizem kyselá (popis TKSP), dyCM (kód WRB 1998), Dystric Cambisol (popis WRB 1998)
- d. *Fytogeografické členění:* okrsek Volyňské Předšumaví, číslo okresku 37e
- e. *Potenciální přirozená vegetace:* biková a/nebo jedlová doubrava (Luzulo albidae-Quercetum petraeae, Abieti-Quercetum)
- f. *Krajinný typ:* 3M2
- g. *Typ krajiny podle využití:* lesozemědělská krajina
- h. *Typ sídelní krajiny:* krajina vrcholně středověké kolonizace Hercynica
- i. *Typ krajiny podle reliéfu:* krajina vrchovin Hercynia
- j. *Průměrná roční teplota a průměrné roční úhrny srážky (převzato z <http://www.chmi.cz/>):* 4,1 – 5 °C; 601 – 700 mm

Obr. 1: Lokalizace místa (převzato z www.mapy.cz)

Obr. 2: Letecký snímek místa (převzato z www.mapy.cz)

Foto 1: Lokalita před výsadbou (foto Jiří Šejna)

5 Výsledky

5.1 Projektový záměr

Lipová alej u Setěchovic

Současný stav a zdůvodnění opatření

Jedná se o místní komunikaci vedoucí z osady Bolíkovice do osady Setěchovice. Komunikace je zcela bez stromové vegetace, pomístně se vyskytují výmladky po odstraněných jasaněch a vrběch (5 cm v průměru). Opatření spočívá ve výsadbě lipové aleje, která zde bude mít především krajínovotvorný význam.

Návrh opatření

1. Výsadba lipové aleje

Podél komunikace mezi obcemi Bolíkovice a Setěchovice bude vysazena lipová alej. Budou použity obalované odrostky lip srdčitých (*Tilia cordata*) o velikosti 150 – 200 cm, které budou sázeny 12 metrů od sebe z důvodu dostatečného prostoru pro svůj budoucí vývoj. Stromy budou upevněny ke kůlu a opatřeny ochranou. Sazení bude ukončeno na počátku ochranného pásma vedení telefonního kabelu, které těsně před obcí Setěchovice křížuje tuto komunikaci. Vysazeno bude 11 ks lip srdčitých.

2. Odstranění náletů

Pomístně dojde k odstranění výmladků vrby a jasanů. Bude takto odstraněno asi 20 m² těchto neperspektivních výmladků.

Termín realizace

Práce budou provedeny v září – říjnu 2008.

Rozpočet

Název	Počet ks	Velikost	Cena	Cena celkem
<i>rostliny</i>				
lípa srdčitá	11	150/200	375,00 Kč	4 125,00 Kč
celkem				4 125,00 Kč
<i>práce</i>				
kopání jamek	11		70,00 Kč	770,00 Kč
výsadba	11		100,00 Kč	1 100,00 Kč
zatlučení kůlu, uvázání stromu	11		45,00 Kč	495,00 Kč
instalace ochrany	11		10,00 Kč	110,00 Kč
zalití	11		15,00 Kč	165,00 Kč

odstranění náletů/ha	0,02		20 000,00 Kč	400,00 Kč
celkem				3 040,00 Kč
<i>doprava</i>				<i>1 500,00 Kč</i>
<i>materiál</i>				
kůly	11		70,00 Kč	770,00 Kč
ochrana	11		40,00 Kč	440,00 Kč
kokosový provaz	11		10,00 Kč	110,00 Kč
celkem				1 320,00 Kč
celkový rozpočet na realizaci				
rostliny				4 125,00 Kč
práce				3 040,00 Kč
doprava				1 500,00 Kč
materiál				1 320,00 Kč
				9 985,00 Kč

Dne 25. 6. 2008 bylo Obci Zálezly vydáno Rozhodnutí o poskytnutí finančních prostředků na realizaci tohoto a dalších opatření, na jejichž realizaci Obec žádala (příloha 7). Na základě tohoto rozhodnutí byla sepsána smlouva o dílo na realizaci těchto záměrů mezi investorem (Obcí Zálezly) a realizátorem (ZO ČSOP Šumava) – viz příloha 8.

5.2 Výsadba lipové aleje

Výsledkem byla vlastní realizace krajinnotvorného opatření, která byla provedena dne 9. října 2008, a to pracovníky a členy ZO ČSOP Šumava.

Na předmětném území byly odstraněny křovinořezem a motorovou pilou výmladky javorů, jasanů a vrb. Dřevní hmota byla z místa odstraněna.

Došlo k rozměření vzdáleností mezi jednotlivými vysazovanými stromy (12 metrů) a následně byly vykopány díry (velikost cca 25 x 25 cm) pro sazenice lip. Všechny díry byly zality vodou určenou pro zálivku.

Po přípravě děr došlo k vlastní výsadbě 11 ks lip srdčitých (*Tilia cordata*). Jednalo se o sazenice obalované v 5l kontejnerech o výšce 150 až 200 cm. Po vyjmutí z kontejneru byl lehce narušen kořenový bal z důvodu zajištění lepšího vývinu v půdě. Následně byla sazenice usazena do vykopané díry a zasypana důkladně zeminou. Kolem báze kmínku se vytvořila mísa z důvodu zadržování vody při zálivce.

Po vlastním vysazení byl ke každé lípě přitlučen frézovaný dřevěný kůl (průměr 5 cm, výška 2 m). Kůl má sazenici zabezpečovat především proti větru a jiným možným ohrožením.

Následně byla každá sazenice lípy opatřena plastovou chráničkou proti okusu zvěří (výška chráničky 1 m) a byla přivázána ke kůlu kokosovým provazem. Každý z nově vysazených stromů byl následně důkladně zalit a u každého byl proveden základní výchovný řez, při kterém se odstranily poškozené a nevhodně se větvící větve.

Foto 2: Zatloukání kůlu k vysazené lípě (foto Jana Zrnová)

Foto 3: Výsadba lip srdčitých mezi osadami Bolíkovice a Setěchovice (foto Jiří Šejna)

5.3 Předání díla obci Zálezly a AOPK ČR

Po zrealizování opatření bylo dílo realizátorem dle smlouvy protokolárně předáno investorovi (příloha 9). Obec Zálezly následně převedla finanční částku uvedenou ve smlouvě o dílo investorovi.

Dne 24. října bylo opatření převzato místně příslušným pracovištěm AOPK ČR (České Budějovice) mezi nímž a Obcí Zálezly byl sepsán protokol o převzetí realizovaných opatření. Finanční prostředky byly zaslány na účet Obce Zálezly v polovině prosince 2008.

6 Diskuze

Co je vlastně mimolesní zeleň? Odpověď je poměrně jednoduchá. Je to veškerá zeleň nacházející se mimo pozemky určené pro plnění funkce lesa (tzv. PUPFL), které definuje lesní zákon. Zjednodušeně jde říci, že mimolesní zelení je všechna zeleň rostoucí mimo lesy. O vlastní existenci mimolesní zeleně rozhodují vlastníci pozemků, na nichž roste a je jejich součástí, a to ve spolupráci s obecními úřady, které mají pravomoci vycházející ze zákona o ochraně přírody a krajiny.

Je pro nás mimolesní zeleň důležitá? Rozhodně ano, a potvrzují to ve svých pracích odborníci z řad přírodovědců, ekologů, ochránců přírody, myslivců i urbanistů. Mimolesní zeleň má řadu užitečných funkcí – produkční (dřevo, ovoce, atd.), mimoprodukční (ochrana proti erozi, vytváří biotopy, doprovází kolem silnic atd.). Avšak i zeleň má pár záporných a negativních funkcí, které však znamenají jen nepatrný zlomek oproti výše jmenovaným. Jak uvádí ve svém díle Čížková a kolektiv (2008), jde o zábor užitné zemědělské plochy, zastínění a mezihostitelství některých patogenů.

Co se týče záboru potenciální užitné zemědělské půdy, je nutné dát autorům za pravdu, nicméně na problém je nutné hledět i z hlediska, že přítomná zeleň má půdoochranné a protierozní vlastnosti a poskytuje úkryt predátorům živících se škůdci zemědělských plodin. A dále zastínění plochy nemusí být vnímány vždy negativně. Zastínění působí negativně v jarních měsících, naopak při dlouhotrvajících letních vedrech je naopak pro plodiny výhodnější.

K výběru místa a výběru dřevin lze konstatovat, že opravdu základní věci před jakoukoliv výsadbou je seznámení se s územně plánovacími dokumenty, mapovými podklady pro vedení sítí a zajištění souhlasu vlastníka, aby mohla být zaručena další bezproblémová existence námi vysazovaných dřevin. Důležité je seznámit se i s nároky jednotlivých druhů na stanoviště a toto respektovat.

Pro vlastní výsadbu je vždy lepší použít větší sazenice, jak třeba uvádí Kolařík a kolektiv (2003). Investor musí sice vynaložit větší náklady, ale pravděpodobnost ujmoutí sazenic je vždy větší, navíc zmenšuje se i riziko zničení vysazených dřevin při údržbách a pracích na pozemku. Pro výsadby alejových stromů do krajiny se tak hodí vysokokmeny u ovocných stromů, nebo stromy s balem či kontejnerované o velikosti odrostku (okolo 2 m).

Výsadba zeleně by se měla odehrávat ve správnou roční dobu, buď na jaře či spíše na podzim po opadu listí. Opět by se měli respektovat nároky jednotlivých druhů vysazované zeleně. Názory na postup správné výsadby jsou vcelku jednotné, jde o správně vykopanou

výsadbovou jámu a zahrnutí všech kořenů. Pozor na to, aby se kmínek vysazované dřeviny nezandal příliš hluboko do země, je nutné respektovat to, jak byl v zemi před přesazením. Dále je nutné vyšší dřeviny zabezpečit kůlem a ve volné krajině ochranou proti okusu od zvěře. A právě na instalaci ochrany stromku se názory liší. Většina autorů doporučuje instalovat spíše plastovou ochranu v podobě pletiva či přímo ochranu z pletiva, než ochranu z plastového tubusu, a to z důvodu následného zapařování kmínků. ZO ČSOP Šumava, realizátor v této práci popisované výsadby, instalovala ke stromům na základě doporučení od jiných realizátorů na bezproblémovost s tímto problémem právě ochranu z plastového tubusu. To, jak budou reagovat vysazené lípy, ukáže tedy čas.

Po vlastní výsadbě a zabezpečení vysazených dřevin přichází čas na následnou každoroční péči. Ta dle autorů spočívá především v záливce a hnojení, péči o závlahovou mísu, kypření a odplevelování, výchovném řezu, pravidelná kontrole kotvení a jeho včasné odstranění a ochraně před chorobami a škůdci. Toto však nebývá pravidelně vlastníky či správci zeleně dodržováno. Je nutné, aby bylo alespoň základně dbáno na záливku v příliš suchých létech, kontrolu kotvení a provedení výchovného řezu v korunce, čímž se zamezí vzniku kodominantních větvení a předejde se potenciálnímu riziku statického selhání ve větvení stromu.

Důležité je i důkladné proškolení pracovníků, kteří přichází do styku s mimolesní zelení, a to nejen na úrovni realizátora opatření, ale i na úrovni rozhodovací, kdy představitelé státní správy rozhodují o budoucnosti těchto prvků v naší krajině. Důležité je, aby ten kdo provádí výsadbu věděl, jak a kam správně dřevinu umístit, jakou potřebuje následnou péči a jak správně provést výchovný řez. Na úrovni orgánu státní správy je nutné, aby představitelé věděli, jaké mají pravomoci, a jak správně s nimi nakládat a rozhodovat dle objektivně zjistitelných údajů a načerpaných znalostí s případným využitím konzultace od odborných pracovníků.

7 Závěry a doporučení

Závěrem je nutné znovu vyzdvihnout význam mimolesní zeleně pro společnost a pro živočichy ve volné krajině. Zeleň, jak je dokázáno z mnoha studií a prací, je součástí naší krajiny a přináší velmi mnoho užitečných funkcí, a to jak zmiňovaných produkčních i mimoprodukčních.

Rozumná ochrana této zeleně by měla být součástí jednání každého z nás, každého vlastníka pozemku, na němž zeleň roste a především orgánů ochrany přírody – obecních úradů, které mají pravomoc o zeleni rozhodovat ve správních a jiných řízeních. Je zapotřebí, aby ke každému zásahu, a to jak k výsadbě, k její úpravě či vlastnímu kácení přistupoval každý individuálně a obrátil se při rozhodování na odborníky či použil odborné podklady pro svou činnost. Dojde tak k tomu, že nová zeleň bude účelněji a vhodněji sázena, stávající bude odpovídajícím a vhodným způsobem ošetřena a kácení zeleně bude předem projednáno na základě odborného posouzení.

Tyto výše uvedené činnosti jsou však velmi nákladné na lidský a hlavně finanční kapitál. Existují však dotační programy, právě jako například v této práci popisovaný program Péče o krajinu MŽP ČR, které nabízejí finanční prostředky, jak ochrany mimolesní zeleně docílit. Nemusí nutně vždy jít jen o shánění prostředků na výsadbu zeleně nové, ale existují i takové programy, kde lze zažádat na odborné proškolení pracovníků, zpracování posudků, plánů či generelů na založení zeleně. Jsou i takové, které umožní obnovu (kácení a novu výsadbu) již dosluhujících a nebezpečných prvků zeleně. Jsou to Operační program životní prostředí, Program rozvoje venkova, regionální operační programy, krajské dotační programy atd.

Takovýchto možností je tedy celá řada, vhodné je se na takovéto možnosti informovat u organizací věnujících se problematice ochrany přírody či přímo mimolesní zeleni – MŽP ČR, MZE ČR, AOPK ČR, ČIŽP či jiné organizace, jako třeba i neziskové (v našem případě ZO ČSOP Šumava) či firmy věnující se ošetřování stromů.

Vlastní zpracování projektového záměru není vždy jednoduché a vyžaduje časovou náročnost a trpělivost. Vhodné také je pověřit zpracováním projektového záměru a žádosti o finanční prostředky odborníka, který se v příslušném projektovém řízení vyzná a má zkušenosti.

Pokud toto ale žadatel zvládne, je velmi pravděpodobné, že s výsledkem bude velmi spokojen. To se povedlo i při nových výsadbách ve správním území obce Zálezly v okrese Prachatice.

8 Seznam literatury

1. Bulíř, P., Škorpík, M. (1987): Rozptýlená zeleň v krajině, O. P. Sempra, Praha – Výzkumný a šlechtitelský ústav okrasného zahradnictví v Průhonicích, 110 s.
2. Čížková, S., Šarapatka, B., Kulišťáková, L. (2008): Nelesní dřevinná vegetace/návrhy, výsadba a údržba, Bioinstitut Olomouc, 39 s.
3. Drobílková, M. (2008): Ekologická poradna, Jak se sázejí stromy, VERONICA časopis pro ochranu přírody a krajiny, 12. ročník, číslo 2, s. 28
4. Follain, S., Walter, Ch., Legout, A., Lemercier, B., Dutin, G. (2007): Induced effects of hedgerow networks on soil organic carbon storage within an agricultural landscape, *Geoderma*, 142, 80 – 95.
5. Forman, R., T. T., Godron, M. (1993): Krajinná ekologie, Academia, 583 s.
6. Hromas, J., Kloudys, M., Pešout, P., Kříž, K., Fišer, B., Klápště, J. (2008): Šetrné hospodaření na Podblanicku, ZO ČSOP Vlašim, 35 s.
7. Hromas, J. (2000): Dřeviny pro včely a zvěř, Matice lesnická s. r. o., Písek, 91 s.
8. Hyt'ha, M., Koubek, P., Kunce, P., Molek, V., Strom, V., Řehounek, J. (2007): Stromy v krajině a ve městě, Sdružení Calla, 27 s.
9. Jelínková, M., Bouček, Z., Cejp, M. (1982): Sadovnictví, krajinářství 3, O. P. Sempra, Praha – Výzkumný a šlechtitelský ústav okrasného zahradnictví v Průhonicích, 105 s.
10. Kavka, B., Šindelářová, J. (1978): Funkce zeleně v životním prostředí, Státní zemědělské nakladatelství Praha, 235 s.
11. Kolařík, J. et al. (2003): Péče o dřeviny rostoucí mimo les – I., ČSOP Vlašim, 261 s.
12. Kolařík, J. et al. (2005): Péče o dřeviny rostoucí mimo les, II. díl, ČSOP Vlašim, 720 s.
13. Löw, J., Míchal, I. (2003): Krajinný ráz, Lesnická práce, s. r. o., 552 s.
14. Mareček, J. (1966): Zeleň na vesnici, Tisková, ediční a propagační služba místního hospodářství, 105 s.
15. Mareček, J. (1986): Zeleň ve venkovských sídlech a v jejich krajině, Státní zemědělské nakladatelství Praha, 164 s.
16. Míchal, I. (1994): Ekologická stabilita, Veronica, 276 s.
17. MŽP ČR, SMĚRNICE MŽP č. 1/2008 pro poskytování finančních prostředků v rámci Programu péče o krajinu v roce 2008
18. Novák, Z. (2001): Dřeviny na veřejných městských prostranstvích, Nakladatelství Jalna, 56 s.

19. Nováková, E., Paukert, J., Fér, F. (1976): Metodická pomůcka zakládání zeleně v rámci hnutí Brontosaurus, Životní prostředí, Metodiky a zkušenosti SSM ČSSR, 54 s.
20. Novotná, D. (2001): Úvod do pojmosloví v ekologii krajiny, MŽP ČR, ENIGMA, s.r.o., 399 s.
21. Paoletti, M. G. (1995): Biodiversity, traditional landscapes and agroecosystem management, Landscape and Urban Planning, 31, 1 – 3, 117 – 128.
22. Sklenička, P. (2003): Základy krajinného plánování, nakladatelství Naděžda Skleničková, 321 s.
23. Sojková, E., Hrubá, T., Součková, M., Pincová, V., Kiesenbauer, Z., Dlouhá, E. (2006): Ochrana, obnova a rozvoj zeleně malých měst, Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, 140 s.
24. Valeriánová, T. (2006): Zákony VI/2006, PORADCE, s.r.o., 496 s.
25. Zámečník, V. (2006): Ptactvo a rozptýlená zeleň, Česká společnost ornitologická

9 Seznam použitých zkratk a symbolů

AOPK ČR – Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky

ČSOP – Český svaz ochránců přírody

CHKO – chráněná krajinná oblast

MŽP ČR – Ministerstvo životního prostředí České republiky

NNO – nevládní nezisková organizace

NP – národní park

NPP – národní přírodní památka

NPR – národní přírodní rezervace

OPŽP – Operační program životní prostředí

PP – přírodní památka

PPK – Program péče o krajinu

PR – přírodní rezervace

ZO ČSOP Šumava – Základní organizace Českého svazu ochránců přírody Šumava

10 Samostatné přílohy

- 1 Opatření financovatelná z Programu péče o krajinu vycházející ze Směrnice MŽP 1/2008
- 2 Žádost o poskytnutí prostředků z Programu péče o krajinu
- 3 Projektový záměr a rozpočet
- 4 Čestné prohlášení o vlastnictví pozemku
- 5 Přehledná mapa projektového záměru
- 6 KN mapa
- 7 Rozhodnutí o přidělení dotace
- 8 Smlouva o dílo mezi Obcí Zálezly a ZO ČSOP Šumava a její dodatek
- 9 Předávací protokol mezi Obcí Zálezly a ZO ČSOP Šumava

1 Opatření financovatelná z Programu péče o krajinu vycházející ze Směrnice MŽP 1/2008

Podprogram péče o krajinu

A. Ochrana krajiny proti erozi

2.1 Asanace a stabilizace projevů plošné a rýhové eroze mimo koryta vodních toků (jednalo se pouze o preventivní opatření, nikoliv o odstranění následků nevhodného hospodaření nebo užívání):

a) úpravy terénu neinvestičního charakteru (zemní práce - násyp zeminy, přemístování zeminy, meze, drobné poldry, drobné geomorfologické úpravy).

2.2 Tvorba biologických protierozních opatření a realizace vymezených a schválených prvků územních systémů ekologické stability z geneticky a stanovištně odpovídajícího osiva a sadbového materiálu:

a) zakládání vsakovacích pásů, průleहů a ochranných liniových travních porostů v okolí výsadeb nebo pro účely ochrany vodního toku (infiltrační pásy) na pozemcích, které nejsou evidovány v katastru nemovitostí jako trvalé travní porosty (louka, pastvina) nebo ostatní plocha se způsobem využití neplodná půda s max. sazbou do výše 15.000,- Kč/ha bez DPH,

b) výsadba liniových, skupinových a plošných porostů, soliterních dřevin na pozemcích mimo les (soliterní stromy, liniové a skupinové výsadby),

c) realizace vymezených a schválených prvků územních systémů ekologické stability, ve vybraných případech lze financovat výchovný zásah (probírka) ve výsadbách starších 5 let realizovaných v rámci programu.

B. Udržení kulturního stavu krajiny

2.1 Vytváření podmínek pro zachování nebo obnovu významných biotopů s přirozeným výskytem alespoň jednoho stanovištně odpovídajícího druhu uvedeného v černém a červeném seznamu cévnatých rostlin České republiky nebo druhu uvedeného v červeném seznamu ohrožených druhů ČR – bezobratlí a obratlovci (šetrné kosení travních porostů a rákosin včetně zpracování, svozu a odvezení posečené rostlinné hmoty v termínu stanoveném místně příslušným sběrným místem, extenzivní pastva, obnova skladby lučních společenstev, likvidace náletových dřevin a jiná biotechnická opatření)

- a) kosení travního porostu a rákosin mechanizací s vyloučením mulčování s max. sazbou do výše 10.000,- Kč/ha bez DPH, včetně zpracování, svozu a odvezení posečené rostlinné hmoty podle podmínek stanovených místně příslušným sběrným místem,
- b) kosení travního porostu a rákosin lehkou mechanizací (dvounápravová širokorozchodná malá sekačka s váhou do 2,5 t, vysokou svahovou dostupností, nízkotlakými pneumatikami šetrnými k půdě) s vyloučením mulčování s max. sazbou do výše 12.000,- Kč/ha bez DPH, včetně zpracování, svozu a odvezení posečené rostlinné hmoty podle podmínek stanovených místně příslušným sběrným místem,
- c) kosení travního porostu a rákosin ručně vedenou sekačkou nebo křovinořezem s vyloučením mulčování s max. sazbou do výše 18.000,- Kč/ha bez DPH, kosení travního porostu a rákosin kosou s max. sazbou do výše 20.000,- Kč/ha bez DPH, vše včetně zpracování, svozu a odvezení posečené rostlinné hmoty podle podmínek stanovených místně příslušným sběrným místem,
- d) likvidace křovinného a dřevinného náletu s max. sazbou do výše 30.000,- Kč/ha bez DPH, včetně zpracování, svozu a odvezení rostlinné hmoty,
- e) extenzivní pastva ovcí a koz s max. sazbou do výše 15.000,- Kč/ha bez DPH, extenzivní pastva skotu a koní s max. sazbou do výše 6.000,- Kč/ha bez DPH.

Při zvláště ztížených podmínkách může být max. sazba zvýšena až o 50 % (první kosení u dlouhodobě nekosených luk, silně podmáčené louky, silně svažité či kamenité pozemky apod.). V rozpočtu musí být zvýšené náklady vyčísleny.

2.2 Ošetření památných stromů a památných alejí a dalších významných stromů a alejí:

- a) ochrana a uchování památných a dalších významných stromů a alejí včetně jejich obnovy. Výše přiznaných finančních prostředků může být stanovena do 100 % uznaných nákladů z rozpočtové části příslušné dokumentace a podmínek místně příslušného sběrného místa.

2.3 Výsadba nelesní zeleně:

- a) výsadba nelesní zeleně včetně ovocných stromů tradičních krajových odrůd (solitérní stromy, liniové a skupinové výsadby). Opatření se nevztahuje na výsadbu a obnovu intenzivních sadů a výsadby podél dálnic a silnic I., II. a III. třídy.

Výše přiznaných finančních prostředků může být stanovena do 100 % uznaných nákladů z rozpočtové části příslušné dokumentace a podmínek místně příslušného sběrného místa.

C. Podpora druhové rozmanitosti

2.1 Opatření k podpoře druhové rozmanitosti:

- a) vytváření speciálních opatření (např. rozrušování drnu, obnova mezí, remízků, vytváření a prohlubování tůní, mokřadů a drobných vodních ploch, péče o hnízdiště a zimoviště),
- b) změna druhově chudých lučních porostů na druhově bohaté, max. příspěvek do výše 25.000,- Kč/ha bez DPH, za použití geneticky a stanovištně odpovídajícího osiva,
- c) vytváření opatření neinvestičního charakteru na zmírnění bariérového efektu komunikací a staveb.

Výše přiznaných finančních prostředků může být stanovena do 100 % uznaných nákladů z rozpočtové části příslušné dokumentace a podmínek místně příslušného sběrného místa.

2.2 Opatření k podpoře biologické rozmanitosti lesů ve vymezených a schválených prvcích územních systémů ekologické stability nebo v evropsky významných lokalitách:

- a) obnova sítí, podsítí sadbou a podsadbou stanovištně původních melioračních a zpevňujících dřevin uvedených ve zvláštním právním předpisu nad minimální podíl stanovený tímto zvláštní právním předpisem a obnova nebo udržování hospodářsky nevýznamných druhů dřevin přirozené skladby včetně jasanu ztepilého, jasanu úzkolistého a topolu černého v cílovém hospodářském souboru 19 a jedle bělokoré v příslušných cílových hospodářských souborech, následná ochrana provedených výsadeb a následná péče o výsadby maximálně po dobu pěti let, případně i po dobu delší, potřebnou k zajištění kultur a povolenou příslušným orgánem státní správy lesů, pokud není provedení následné péče na vlastní náklady stanoveno v rozhodnutí jako podmínka pro realizaci příslušného opatření,
- b) provádění zásahů zaměřených na zachování či zlepšení druhové skladby nebo prostorové struktury lesa s cílem dosažení přírodě blízkého stavu lesa, podpora procesů přirozené obnovy a ochrana přirozeného zmlazení stanovištně původních druhů dřevin.

Výše přiznaných finančních prostředků může být stanovena do 100 % uznaných nákladů z rozpočtové části příslušné dokumentace a podmínek místně příslušného sběrného místa.

Podprogram péče o zvláště chráněné části přírody a ptačí oblasti

D. Péče o zvláště chráněná území a ptačí oblasti a zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů v předmětných územích

1.1 Vyhotovení plánu péče a zeměměřické práce v předmětných územích:

- a) vyhotovení plánu péče nebo jeho části o existující národní přírodní rezervaci, přírodní rezervaci, národní přírodní památku, přírodní památku a jejich ochranná pásma podle

schválené metodiky a zpracování odborných podkladů pro vyhotovení plánu péče nebo jeho části,

b) vyhotovení dodatku k již schválenému plánu péče o existující národní přírodní rezervaci, přírodní rezervaci, národní přírodní památku, přírodní památku a jejich ochranná pásma podle schválené metodiky a zpracování odborných podkladů pro vyhotovení dodatku plánu péče k již schválenému plánu péče,

c) vyhotovení plánu péče nebo jeho jednotlivých kapitol o národní přírodní rezervaci, přírodní rezervaci, národní přírodní památku, přírodní památku a jejich ochranná pásma podle schválené metodiky, jako podkladu nezbytného pro jejich vyhlášení a zpracování odborných podkladů pro vyhotovení plánu péče nebo jeho jednotlivých kapitol,

d) vyhotovení záznamu podrobného měření změn pro určení hranice existujících nebo navrhovaných národních přírodních rezervací, přírodních rezervací, národních přírodních památek, přírodních památek, národních parků a chráněných krajinných oblastí a jejich ochranných pásem a ptačích oblastí, včetně vyhotovení seznamu souřadnic (S-JTSK) lomových bodů hranic těchto chráněných území a hranic jejich vyhlášených ochranných pásem za účelem jejich evidence v Ústředním seznamu ochrany přírody a provedení záznamu v Katastru nemovitostí,

e) geodetické vytyčení hranic národních přírodních rezervací, přírodních rezervací, národních přírodních památek, přírodních památek, národních parků a chráněných krajinných oblastí a jejich ochranných pásem a ptačích oblastí a označení a stabilizace hlavních lomových bodů hranic těchto chráněných území a jejich vyhlášených ochranných pásem v terénu,

f) vyhotovení geometrického plánu pro oddělení reálné části parcely za účelem výkupu pozemku v národních přírodních rezervacích, přírodních rezervacích, národních přírodních památkách, přírodních památkách, národních parcích a chráněných krajinných oblastech a jejich ochranných pásmech a ptačích oblastech, jeho převodu do správy žadatele nebo změny druhu pozemku či způsobu jeho využití na části původní parcely, pokud tento pozemek nebo jeho část je v majetkové správě žadatele,

g) vyhotovení plánu péče nebo jeho jednotlivých kapitol o evropsky významné lokality zařazené do Národního seznamu s ochranou navrženou v kategorii národní přírodní rezervace nebo národní přírodní památka podle schválené metodiky, jako podkladu nezbytného pro jejich vyhlášení a zpracování odborných podkladů pro vyhotovení plánu péče nebo jeho jednotlivých kapitol,

h) vyhotovení záznamu podrobného měření změn pro určení hranice evropsky významných lokalit zařazených do Národního seznamu s ochranou navrženou v kategorii národní přírodní

rezervace nebo národní přírodní památka včetně vyhotovení seznamu souřadnic (S-JTSK) lomových bodů hranic těchto lokalit za účelem jejich evidence v Ústředním seznamu ochrany přírody a provedení záznamu v Katastru nemovitostí,

i) geodetické vytyčení parcely, ke které vykonává právo hospodaření příjemce nebo v souvislosti s realizací opatření v rámci programu.

1.2 Údržba a budování technických zařízení nebo objektů sloužících k zajištění státem chráněných zájmů v předmětných územích:

a) provádění pruhového značení hranic národních přírodních rezervací, přírodních rezervací, národních přírodních památek, přírodních památek a I. zóny národních parků, výroba, instalace nebo údržba tabulí vyznačujících předmětná území a památné stromy a výroba, instalace nebo údržba hraničních kůlů,

b) výroba, instalace, údržba nebo odstranění informačních tabulí, jejichž funkcí je informovat o speciálním režimu daného území a jeho přírodních hodnotách, dále tabulí usměrňujících pohyb veřejnosti a ostatního vybavení stezek neinvestičního charakteru umístěného v terénu,

c) údržba, oprava nebo budování bariér, zábradlí a jiných zařízení neinvestičního charakteru, usměrňujících pohyb návštěvníků,

d) údržba a opravy turisticky značených cest nebo naučných stezek v národních přírodních rezervacích, přírodních rezervacích, národních přírodních památkách, přírodních památkách a národních parcích,

e) údržba, oprava nebo budování bariér (oplocení) neinvestičního charakteru proti šíření živočichů patřících ke geograficky nepůvodním nebo invazním druhům, poškozujících zvláště chráněné části přírody.

1.3 Opatření směřující k odstranění dřívějších negativních zásahů nebo negativních vlivů, působících v předmětných územích:

a) odstraňování nepovolených drobných skládek odpadu a odstraňování zbytků nefunkčních technických zařízení, objektů apod., v národních přírodních rezervacích, přírodních rezervacích, národních přírodních památkách, přírodních památkách a národních parcích, I. a II. zónách chráněných krajinných oblastí, v evropsky významných lokalitách v chráněných krajinných oblastech a ve vymezených a schválených prvcích územních systémů ekologické stability v chráněných krajinných oblastech,

b) obnova nebo vytváření vegetačního krytu z přírodě blízké a stanovištně odpovídající bylino-travné směsi místního původu s max. sazbou do výše 25.000,- Kč/ha bez DPH,

vysazováním dřevin a následnou péčí o vysazené porosty nebo výsadba solitérních dřevin, liniové a skupinové výsadby mimo výsadby podél dálnic a silnic I., II. a III. třídy),

c) likvidace nebo redukce rostlin nebo živočichů, patřících ke geograficky nepůvodním nebo invazním druhům, poškozujících zvláště chráněné části přírody,

d) obnova přírodě blízkého stavu přirozených útvarů a jevů neživé přírody poškozených lidskou činností,

e) opatření zabraňující projevům eroze vyvolané lidskou činností, včetně likvidace jejich následků, tvorba biologických protierozních opatření např. zakládání vsakovacích pásů, průlehů a ochranných liniových travních porostů v okolí výsadeb nebo pro účely ochrany vodního toku na pozemcích, které nejsou evidovány v katastru nemovitostí jako trvalé travní porosty (louka, pastvina) s max. sazbou do výše 15.000,- Kč/ha bez DPH, výsadba porostů dřevin na pozemcích mimo les a následná péče o vysazené porosty,

f) přemísťování populací zvláště chráněných druhů rostlin či živočichů z prostorů určených k takovému způsobu využívání, který vylučuje jejich další existenci nebo opatření neinvestičního charakteru ke zmírnění bariérového efektu komunikací a staveb.

1.4 Opatření zajišťující existenci částí přírody, pro jejichž ochranu byla předmětná území zřízena nebo existenci zvláště chráněného druhu

a) provádění v současnosti nevýnosných tradičních hospodářských činností na zemědělské půdě, pozemcích určených k plnění funkcí lesa nebo na rybnících, kterými se udržuje žádoucí druhová skladba nebo prostorová struktura chráněných ekosystémů nebo stanovišť zvláště chráněných rostlin či živočichů (kosení travního porostu a rákosin mechanizací s vyloučením mulčování s max. sazbou do výše 10.000,- Kč/ha bez DPH vč. zpracování, svozu a odvezení posečené rostlinné hmoty, kosení travního porostu a rákosin lehkou mechanizací (dvounápravová širokorozchodná malá sekačka s váhou do 2,5 t, vysokou svahovou dostupností, nízkotlakými pneumatikami šetrnými k půdě) s vyloučením mulčování s max. sazbou do výše 12.000,- Kč/ha bez DPH vč. zpracování, svozu a odvezení posečené rostlinné hmoty, kosení travního porostu a rákosin ručně vedenou sekačkou nebo křovinořezem s vyloučením mulčování s max. sazbou do výše 18.000,- Kč/ha bez DPH vč. zpracování, svozu a odvezení posečené rostlinné hmoty, kosení travního porostu a rákosin kosou s max. sazbou do výše 20.000,- Kč/ha bez DPH vč. zpracování, svozu a odvezení posečené rostlinné hmoty, řízená regulace vodní vegetace pomocí biomelioračních zásahů), likvidace nežádoucích nárostů křovin a dřevin s max. sazbou do výše 30.000,- Kč/ha bez DPH, vč. zpracování, svozu a odvezení rostlinné hmoty.

Při zvláště ztížených podmínkách může být max. sazba zvýšena až o 50 % (první kosení u dlouhodobě nekosených luk, silně podmáčené louky, silně svažité či kamenité pozemky apod.). V rozpočtu musí být zvýšené náklady vyčísleny.

b) extenzivní pastva ovcí a koz – s max. sazbou do výše 20.000,- Kč/ha bez DPH, extenzivní pastva skotu a koní – s max. sazbou do výše 10.000,- Kč/ha bez DPH.

Při zvláště ztížených podmínkách může být max. sazba zvýšena až o 50 % (zvýšené náklady na dopravu zvířat a vody, stavba dočasných ohradníků, lokality s nízkou úživností porostu). V rozpočtu musí být zvýšené náklady vyčísleny,

c) provádění zásahů zaměřených na zachování či zlepšení druhové skladby nebo prostorové struktury lesa s cílem dosažení přírodě blízkého stavu lesa, podpora procesů přirozené obnovy a ochrana přirozeného zmlazení stanovištně původních druhů dřevin,

d) provádění prací (odvětvení, krácení kmenů, odkorňování apod.) nezbytných k bezpečnému ponechávání dřeva určeného k zetlení v lesních porostech v národních přírodních rezervacích, přírodních rezervacích, národních přírodních památkách, přírodních památkách, národních parcích a I. zónách chráněných krajinných oblastí,

e) zajištění osiva místního původu stanovištně odpovídající bylinno-travninné směsi pro obnovu travních porostů, zajištění osiva nebo vegetativních částí stanovištně původních dřevin a následně sadebního materiálu těchto dřevin pro umělou obnovu lesa,

f) obnova sítí, podsítí, sadbou a podsadbou stanovištně původních melioračních a zpevňujících dřevin uvedených ve zvláštním právním předpisu nad minimální podíl stanovený tímto zvláštním právním předpisem a obnova nebo udržování hospodářsky nevýznamných druhů dřevin přirozené skladby včetně jasanu ztepilého, jasanu úzkolistého a topolu černého pouze v cílovém hospodářském souboru 19 a jedle bělokoré v příslušných cílových hospodářských souborech a následná ochrana provedených výsadeb a následná péče o výsadby maximálně po dobu pěti let, případně i po dobu delší, potřebnou k zajištění kultur a povolenou příslušným orgánem státní správy lesů, pokud není provedení následné péče na vlastní náklady stanoveno v rozhodnutí jako podmínka pro realizaci příslušného opatření,

g) používání k přírodě šetrných technologií při zajišťování péče o lesy,

h) zajištění péče o památné stromy a další významné stromy a aleje včetně jejich obnovy,

i) podpora populací ohrožených rostlinných i živočišných druhů a společenstev realizací speciálních činností (např. rozrušování drnu, péče o hnízdiště a zimoviště, vytváření a prohlubování tůní, mokřadů a drobných vodních ploch),

j) budování zařízení a objektů, neinvestičního charakteru, sloužících úpravě vodního režimu,

- k) změny druhové skladby nebo hustoty rybí obsádky v rybnících – odlov nebo vysazování ryb (např. z důvodu přirozeného poklesu hladiny vody, dočasného záměrného snížení hladiny vody apod.),
- l) zajišťování původního rostlinného nebo živočišného materiálu a praktická záchrana zanikajícího genofondu původních druhů nebo místních ohrožených ekotypů za účelem následné repatriace nebo reintrodukce,
- m) repatriace nebo reintrodukce zvláště chráněných rostlin nebo živočichů včetně následné péče o výsadby rostlin nebo vysazené populace živočichů,
- n) údržba geologických profilů,
- o) změna druhově chudých lučních porostů na geneticky a druhově bohaté porosty s max. sazbou do výše 25 000,- Kč/ha bez DPH, odpovídající stanovišti,
- p) vyplocení míst cenných z pohledu ochrany přírody, která jsou součástí pasených ploch,
- q) obnova a údržba extenzivních ovocných sadů tradičních a krajových odrůd.

2 Žádost o poskytnutí prostředků z Programu péče o krajinu

Číslo akce :

ŽÁDOST o poskytnutí finančních prostředků v rámci Programu péče o krajinu v roce 2008 - Podprogram péče o krajinu

A. Žadatel :

Úplný název právnické osoby (jméno a příjmení žadatele, je - li žadatel fyzická osoba):

Obec Zálezly

Adresa : **Zálezly 7, Čkyně** ..... PSC : **384 81**.....

Bankovní ústav (včetně pobočky): **GE Money ČR (pobočka Vimperk)** .....

IČ: **00250856** ..... Číslo účtu : **2722744/0600**.....

DIČ: ..... Rodné číslo : .....

Typ subjektu :*)

podnikatelská fyzická osoba	podnikatelská právnická osoba	NNO - občanské sdružení, obecně prospěšná společnost, církevní právnické osoby		PO- příspěvková organizace	OSS- organizační složka státu
politická strana, hnutí	nepodnikatelská fyzická osoba	jiny podnikatelský subjekt	jiná nezisk. organizace, nadace, zájmová organizace, odbory	obec	Magistrát

Statutární orgán práv.osoby (jméno, příjmení, funkce) : **Josef Kouba, (starosta)** .....

Telefon : **606 605 598** ..... Fax: **388 423 923** .....

e-mail : **info@zalezly.cz** .....

Osoba pověř. jednáním o finančním příspěvku (jméno, příjmení funkce): **Jiří Šejna, DiS.**

Telefon : **777 864 090** ..... Fax: .....

e-mail : **CSOP.Vimperk@email.cz**

Žadatel je / **není** plátcem DPH: **) .....

Předmět činnosti žadatelského subjektu (dle obch. rejst. nebo živnost.listu)

státní správa a samospráva .....

B. Předmět žádosti

Název akce : **Lipová alej u Setěchovic**

Předmět podpory (číslo a název – v pořadí dle objemu prací, označení nosného předmětu podpory) : **B.2.3**

Kraj : Jihočeský ..... kat.území :Setěchovice .....

Obec s rozšířenou působností: Vimperk .....

Obec : Zálezly ..... pozemky (p.p.č.): 1266/1 .....

*) vypsat i označit křížkem typ subjektu   **) žadatel vypíše

C. Popis a zdůvodnění opatření :

Opatření spočívá ve výsadbě 11 ks lip srdčitých podél místní komunikace vedoucí z osady Bolíkovice do obce Setěchovic. V současné době je komunikace bez stromové vegetace a vysazená alej se stane významným krajinným prvkem. Pomístně dojde k odstranění neperspektivních náletových dřevin.

D. Výše požadovaných finančních příspěvků

Požadovaný údaj	Celkem	Z toho v r. 2008
Celkové náklady akce ***)	9.985,- Kč	9.985,- Kč
Vlastní prostředky žadatele ***)	499,- Kč	499,- Kč
Požadovaný příspěvek z prostředků MŽP ***)	9.486,- Kč	9.486,- Kč
Uznané náklady- základ 100 % pro výpočet procenta přidělené dotace *****)		
Přidělená dotace v Kč *****)		
Přidělená dotace v procentech *****)		

Prohlašuji, že veškeré údaje jsem do žádosti a jejích příloh uvedl pravdivě a jsem si vědom toho, že uvedení nepravdivých údajů je důvodem k odnětí dotace, pokud mi bude přiznána.

Prohlašuji, že souhlasím se zveřejněním údajů o žadateli, předmětu podpory a výši podpory.

Prohlašuji, že na realizaci výše uvedených opatření neuplatňuji žádný další nárok na podporu podle čl. 2, bodu 2 podbod 2.3 směrnice.

V Zálezlech dne 7. dubna 2008 .....

Josef Kouba

Sběrné místo potvrzuje převzetí (doručení) žádosti

V ..... dne ..... 2008 .....

(razítko, podpis)

Sběrné místo potvrzuje věcnou a formální úplnost žádosti

V ..... dne ..... 2008 .....

(razítko, podpis)

) vyplní žadatel   **) vyplní sběrné místo

3 Projektový záměr a rozpočet

Lipová alej u Setěchovic

Obec Zálezly

Lipová alej u Setěchovic

Současný stav a zdůvodnění opatření

Jedná se o místní komunikaci vedoucí z osady Bolíkovice do obce Setěchovice. Komunikace je zcela bez stromové vegetace, pomístně se vyskytují výmladky po odstraněných jasaněch a vrběch (5 cm v průměru). Opatření spočívá ve výsadbě lipové aleje, která zde bude mít především krajinnotvorný význam.

Návrh opatření

1. Výsadba lipové aleje

Podél komunikace mezi obcemi Bolíkovice a Setěchovice bude vysazena lipová alej. Budou použity ovalované odrostky lip srdčitých (*Tilia cordata*) o velikosti 150-200 cm, které budou sázeny 12 metrů od sebe z důvodu dostatečného prostoru pro svůj budoucí vývoj. Stromy budou upevněny ke kůle a opatřeny ochranou. Sázení bude ukončeno na počátku ochranného pásma vedení telefonního kabelu, které těsně před obcí Setěchovice křížuje tuto komunikaci. Vysazeno bude 11 ks lip srdčitých.

2. Odstranění náletů

Pomístně dojde k odstranění výmladků vrby a jasanů. Bude takto odstraněno asi 20 m² těchto neperspektivních výmladků.

Termín realizace

Práce budou provedeny v září – říjnu 2008.

Rozpočet

název	počet ks	velikost	cena ks	cena celkem
rostliny				
lípa srdčitá	11	150/200	375,00 Kč	4 125,00 Kč
<i>celkem</i>				4 125,00 Kč
práce				
kopání jamek	11		70,00 Kč	770,00 Kč
výsadba	11		100,00 Kč	1 100,00 Kč
zatlučení kůlu, uvázání stromu	11		45,00 Kč	495,00 Kč
instalace ochrany	11		10,00 Kč	110,00 Kč
zalití	11		15,00 Kč	165,00 Kč
odstranění náletů (ha)	0,02		20 000,00 Kč	400,00 Kč
<i>celkem</i>				3 040,00 Kč
doprava				1 500,00 Kč
materiál				
kůly	11		70,00 Kč	770,00 Kč
ochrana	11		40,00 Kč	440,00 Kč
kokosový provaz	11		10,00 Kč	110,00 Kč
<i>celkem</i>				1 320,00 Kč
Celkový rozpočet na realizaci				
rostliny				4 125,00 Kč
práce				3 040,00 Kč
doprava				1 500,00 Kč
materiál				1 320,00 Kč
				9 985,00 Kč

4 Čestné prohlášení o vlastnictví pozemku

Čestné prohlášení o vlastnictví pozemků

Já, Obec Zálezly, Zálezly 7, 384 81, Čkyně, prohlašuji, že jsem vlastníkem pozemků p. č. 1266/1 o výměře 7557 m², druh ostatní plocha, k. ú. Setěchovice, obec Zálezly, kraj Jihočeský.

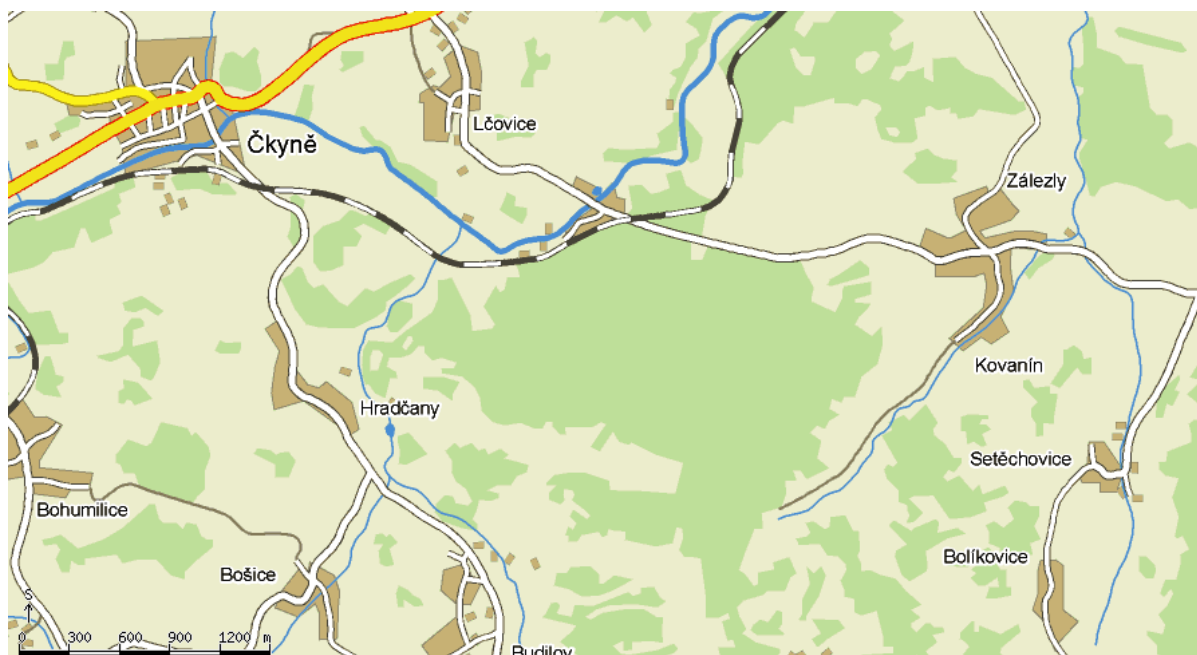
Tyto pozemky nejsou zatíženy věcným břemenem ani jiným závazkem, který by znemožňoval provést na nich opatření, na něž žádám finanční prostředky z Programu péče o krajinu Ministerstva životního prostředí v roce 2008 podle přiložené žádosti. Pokud mi bude přiznána dotace, do doby proplacení dotace nezměním svůj vlastnický vztah k výše uvedeným pozemkům a ani je nezatížím věcným břemenem a jiným závazkem, který by byl v rozporu s prováděnými opatřeními.

Jsem si vědom toho, že uvedení nepravdivých údajů je důvodem k odnětí finančních prostředků, pokud mi budou poskytnuty.

V Zálezlech dne 7. dubna 2008

.....
Josef Kouba, starosta

5 Přehledná mapa projektového záměru

6 KN mapa

Katastrální úřad	Okres Prachatice	Obec Zálezly u Čkyně	Datum 8.12.2008
Kat. území Setčovice	Mapový list 6--8/3	Měřítko 1:2000	Podpis <i>[Signature]</i>
KOPIE KATASTRÁLNÍ MAPY			Číslo <i>[Stamp]</i>
Vyhotovil Brakov* Miloslava Ing.	Dne 8.12.2008	Razí <i>[Stamp]</i>	

7 Rozhodnutí o přidělení dotace

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY
A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY
Středisko České Budějovice

nám. Přemysla Otakara II. 34
370 01 České Budějovice
tel.: 386 110 711
fax: 386 351 008
ceske_budejovice@nature.cz

Obec Zálezly
Zálezly 7
Čkyně
384 81

NAŠE ČÍSLO JEDNACÍ 579/CBD/2007

VYŘIZUJE Ing. Burešová

V Č. BUDĚJOVICÍCH DNE 25.6.2008

Věc: Rozhodnutí MŽP – Program péče o krajinu

V příloze zasíláme **Rozhodnutí MŽP č. CB 047/08** o přidělení finančních prostředků v rámci Programu péče o krajinu MŽP na akci: „Výsadba alejí u obce Zálezly“.

Finanční prostředky Ministerstvo životního prostředí uvolní po předložení Vámi vyplněného závěrečného vyúčtování a předávacího protokolu, který s Vámi bude sepsán po ukončení akce na kontrole provedení prací na místě samém. Tiskopis vyúčtování přikládáme k Rozhodnutí.

Upozorňujeme na nutnost dodržování podmínek přidělení finančních prostředků (viz. příloha č. 1) a termínu ukončení prací, uvedeném v Rozhodnutí!

S pozdravem

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
Středisko České Budějovice
nám. Přemysla Otakara II. 34
370 01 České Budějovice

-1-

Mgr. Josef Albrecht
VEDOUcí STŘEDISKA

Přílohy: dle textu

IČ: 62933591
<http://www.nature.cz>

Bankovní spojení ČNB Praha 1
číslo účtu: 18228-011/0710

eva.buresova@nature.cz
tel.: 386110724

**ROZHODNUTÍ č. CB047/08 O POSKYTNUTÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ
V RÁMCI PROGRAMU PÉČE O KRAJINU V ROCE 2008
- Podprogram péče o krajinu**

**Rozhodnutí vydává: Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10**

Název akce: **Výsadba alejí u obce Zálezly**

Místo akce (vč. k.ú.): 1812, 1640/3, 1641/1, 1808, 348/23 v k.ú. Zálezly, 1266/1 v k.ú. Setěchovice

Příjemce finančních prostředků:

Obec Zálezly, Zálezly 7, 38481 Čkyně

IČO: 00250856

zastoupen: Josef Kouba, starosta obce

tel. 606605598

Bankovní ústav: GE Money ČR

Číslo účtu: 2722744/0600

Předmět podpory (číslo a název): **B2.3 Výsadba nelesní zeleně**

Přiznaná podpora: **90 % uznaných nákladů do výše podpory 54 432,00 Kč**

Přiznaná dílčí platba z celkové podpory: **0,00 Kč**

Příjemce dotace není plátcem DPH

Vypracoval: Ing. Eva Burešová , dne 24.6.2008
středisko České Budějovice

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
Středisko České Budějovice
nám. Přemysla Otakara II, 34
370 01 České Budějovice

Schválil: Mgr. Josef Albrecht, vedoucí střediska , dne 24.6.2008
(podpis, razítko)

Nedílnou součástí tohoto rozhodnutí jsou přiložené podmínky pro čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu obsažené v Příloze č. 1 k Rozhodnutí.

Příloha č. 1 k Rozhodnutí č. CB047/08 o poskytnutí finančních prostředků v rámci Programu péče o krajinu v roce 2008 – Podprogram péče o krajinu

Podmínky pro čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu

1. Příjemce finančních prostředků jako vlastník a pověřená osoba pozemku 1812, 1640/3, 1641/1, 1808, 348/23 v k.ú. Zálezly, 1266/1 v k.ú. Setěchovice obdrží na základě tohoto Rozhodnutí č. CB047/08 o poskytnutí finančních prostředků v rámci Programu péče o krajinu v roce 2008 - Podprogram péče o krajinu (dále jen „rozhodnutí“) na předmět podpory B2.3 finanční prostředky do výše 90 % uznaných nákladů, nejvýše však 54 432,00 Kč, a to za provedení níže uvedených činností v zájmu zlepšení přírodního prostředí. Příjemce, který je plátcem DPH, nemůže z dotace platit DPH, kterou si může odečíst na vstupu (zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů). Finanční prostředky se poskytují z Programu péče o krajinu v souladu se směrnicí MŽP č. 1/2008 pro poskytování finančních prostředků v rámci Programu péče o krajinu v roce 2008 (dále jen „směrnice“).

Finanční prostředky budou uvolněny převodem finančních prostředků na účet příjemce podpory po převzetí prací a odsouhlasení způsobu jejich provedení sběrným místem.

2. Příjemce je povinen řídit se směrnicí.
3. Příjemce finančních prostředků je povinen provést nebo zajistit provedení dále uvedených prací, na něž jsou finanční prostředky poskytnuty, na svůj náklad a na své nebezpečí:

Výsadba alejí u obce Zálezly

p.č. 1808 v k.ú. Zálezly

Výsadba 20 ks třešní o velikosti 150 cm+, vysokokmen, ukotvení k jednomu kůlu, individuální ochrana proti okusu, zálivka. Náklady: rostlinný materiál 3800 Kč, ostatní materiál 2400 Kč, práce a doprava 4600 Kč. Celkem 10 800 Kč.

p.č. 348/23 v k.ú. Zálezly

Výsadba 7 ks lípa srdčitá o velikosti 180 cm, ukotvení k jednomu kůlu, individuální ochrana proti okusu, zálivka. Náklady: rostlinný materiál 2 625 Kč, ostatní materiál 840 Kč, výsadbové práce, doprava 2 680 Kč. Celkem 6 145 Kč.

p.č. 1266/1 v k.ú. Setěchovice

Výsadba 11 ks lípa srdčitá o velikosti 180 cm, ukotvení k jednomu kůlu, individuální ochrana proti okusu, zálivka. Náklady: rostlinný materiál 4 125 Kč, ostatní materiál 1320 Kč, výsadbové práce, doprava 4 540 Kč. Celkem 9 985 Kč.

p.č. 1812, 1640/3, 1641/1 v k.ú. Zálezly

Výsadba 20 ks třešní o velikosti 150 cm+, vysokokmen, ukotvení k jednomu kůlu, individuální ochrana proti okusu, zálivka. Náklady: rostlinný materiál 3 800 Kč, ostatní materiál 2 400 Kč, práce a doprava 6 600 Kč. Celkem 12 800 Kč.

Ošetření 25 ks stromů, jabloní á 750 Kč/strom, celkem 18 750 Kč. Likvidace náletu na ploše 0,1 ha, ha á 20 000 Kč, celkem 2 000 Kč. Celkem 20 750 Kč.

Náklady celkem 60 480 Kč.

Uznané náklady 60 480 Kč.

Termín realizace navrhovaných opatření je stanoven do 5.11.2008.

4. Příjemce finančních prostředků je povinen informovat sběrné místo o ukončení prací do 5 pracovních dnů.
5. Příjemce finančních prostředků je povinen provést předmětné činnosti ekonomicky optimálním způsobem a odpovídá za použití finančních prostředků na stanovený účel, za správný způsob účtování, za dodržení termínu čerpání ze státního rozpočtu a správnost vyúčtování finančních prostředků se státním rozpočtem. O případných změnách, které neovlivní výši poskytnutých finančních prostředků, musí být vyhotoven písemný zápis, který bude přílohou k žádosti a k protokolu o převzetí realizovaných opatření.
6. Zjistí-li se, že příjemce použil finanční prostředky na jiný než stanovený účel, může ministerstvo zahájit řízení o odnětí dotace, na které se vztahují obecné předpisy o správním řízení. Zahájení řízení o odnětí finančních prostředků nemá vliv na uplatnění ustanovení § 44 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
7. Zadá-li příjemce finančních prostředků provedení těchto prací jinému subjektu (zhotoviteli), je odpovědný za dodržování podmínek, za kterých bylo poskytnutí finančních prostředků schváleno, a podmínek (pokynů), určených příslušným sběrným místem zastupujícím ministerstvo.
8. Výsadby budou provedeny v souladu s ČSN 83 90 21 Technologie vegetačních úprav v krajině – Rostliny a jejich výsadba. Výsadby rostlin. Příjemce finančních prostředků se zavazuje na vlastní náklady zajistit nezbytnou péči (pravidelná a vydatná zálivka, opravy ukotvení a ochrany proti okusu, údržba korun stromů, údržba kořenové misky, výměna uhynulých sazenic apod.) v následujících min. 5 letech od ukončení. Zjistí-li sběrné místo v této době, že následná péče není řádně prováděna, je oprávněno požadovat nápravu, případně je oprávněno dát

podnět k zahájení řízení o odnětí dotace. K zahájení řízení o odnětí dotace může dojít v i v případě likvidace díla. Při realizaci akce budou respektovány případné požadavky a podmínky správců sítí

9. Konečné vyúčtování skutečně vynaložených nákladů na realizaci podporovaných opatření v členění podle rozpočtových položek předloží příjemce finančních prostředků v den převzetí a odsouhlasení provedených opatření. Příjemce dotace neobdrží zálohu.
10. Příjemce, kterému jsou uvolňovány finanční prostředky platebním příkazem, doloží vyúčtování skutečně vynaložených nákladů na realizaci podporovaných opatření v členění podle rozpočtových položek místně příslušnému sběrnému místu. Sběrné místo tyto doklady zkontroluje a předá příslušné pověřené odborné organizaci, která je společně s platebním příkazem předloží ministerstvu k finančnímu vypořádání vždy do 20 dnů po převzetí prací, nejpozději však do 15.11.2008.
11. Příjemce, kterému jsou uvolňovány finanční prostředky formou rozpočtového opatření, doloží doklady prokazující skutečné náklady na realizaci podporovaných opatření místně příslušnému sběrnému místu. Pro vyúčtování finančních prostředků platí příslušné pokyny Ministerstva financí pro zúčtování vztahů ke státnímu rozpočtu za rok 2008.
12. Ministerstvo předává prostřednictvím sběrného místa příjemci podpory pokyny a informace potřebné k zajištění činnosti a upozorňuje na případné možnosti negativního dopadu na přírodní hodnoty při použití jiných než uvedených způsobů provedení. Sběrné místo je oprávněno kontrolovat provádění dohodnutých prací a opatření, zejména z hlediska vlivů na přírodní prostředí a z hlediska použití ekonomicky úsporných způsobů. Zjistí-li, že práce jsou prováděny v rozporu s podmínkami rozhodnutí nebo obecně platnými předpisy, je oprávněno žádat odstranění vad a provedení řádným způsobem.
13. Ministerstvo zajistí prostřednictvím sběrného místa převzetí provedených opatření a odsouhlasení jejich řádného provedení v dohodnutém termínu.
14. Ministerstvo dá příkaz k úhradě finančních prostředků dle konečného vyúčtování na účet příjemce podpory vždy do 25 dnů od data obdržení účetních dokladů, nejpozději však do 10. 12. 2008.
15. Při nedodržení termínu dokončení prací může ministerstvo zahájit řízení o odnětí finančních prostředků.
16. Účel, pro který byly finanční prostředky poskytnuty, zakládá příjemci právo použít, finanční prostředky i k úhradě nákladů, které mu vznikly od 1. 1. 2008 do okamžiku počátku platnosti rozhodnutí.
17. Přiznané finanční prostředky podléhají regulačním opatřením pro čerpání prostředků státního rozpočtu v roce 2008, pokud o nich rozhodne vláda nebo Ministerstvo financí. Přiznané finanční prostředky lze použít pouze do 31. 12. 2008, resp. do data, které stanoví Ministerstvo financí, Česká národní banka a peněžní ústavy příjemců finančních prostředků pro realizaci plateb (příjmů) z rozpočtu roku 2008.
18. Poskytování, čerpání a používání podpory podléhá kontrole a revizím hospodaření v rozsahu stanoveném zákonem č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů.
19. Podmínky čerpání jsou závazné a při jejich nedodržení si ministerstvo vyhrazuje právo neproplatit přiznanou částku finančních prostředků, resp. na základě protokolu o převzetí realizovaných opatření, prostřednictvím místně příslušných finančních orgánů, uplatnit odvody z neoprávněně použitých nebo zadržovaných prostředků, jakož i penále.
20. Zjištění, že příjemce dotace uvedl v žádosti a jejích přílohách nepravdivé údaje, je důvodem k odnětí dotace. Podnět k odnětí dotace může dát kterýkoliv orgán činný v procesu přidělování dotace.
21. Příjemce podpory bezvýhradně souhlasí se zveřejněním své identifikace a podmínek tohoto rozhodnutí.
22. K podpisu rozhodnutí je za ministerstvo zmocněn v souladu se směrnicí ředitel pověřené odborné organizace nebo jeho pověřený zástupce a ředitel odboru péče o krajinu nebo jeho pověřený zástupce, a to pro právnické a fyzické osoby, pro obce včetně měst Praha, Brno, Ostrava, Plzeň, kraje a jejich organizační složky a jimi řízené organizace.
23. Rozhodnutí o poskytnutí dotace pro organizační složky státu nebo příspěvkové organizace ministerstva či jiného resortu podepisuje ředitel odboru péče o krajinu nebo jeho pověřený zástupce.

8 Smlouva o dílo mezi Obcí Zálezly a ZO ČSOP Šumava a její dodatek

SMLOUVA O DÍLO

č. 1/2008

uzavřená níže uvedeného dne, měsíce a roku ve smyslu ustanovení § 536 a násl. zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění změn a doplňků, mezi těmito smluvními stranami:

1. Zhotovitel: **ZO ČSOP Šumava**
Hraničářská 38, Vimperk 385 01
zastoupená Jiřím Šejnou, DiS., předsedou a Lenkou Šejnovou, hospodářkou
IČO: 75127326
Bank. spojení: 219613768/0300

a

2. Objednatel: **Obec Zálezly**
Zálezly 7, 384 81 Čkyně
zastoupená Josefem Koubou, starostou
IČO: 00250856
Bank. spojení: 2722744/0600

čl. I.

Předmět plnění

1. Zhotovitel se touto smlouvou zavazuje pro objednatele provést na vlastní náklady a na své nebezpečí dílo specifikované v čl. I., odst. 2 této smlouvy a objednatel se zavazuje zaplatit zhotoviteli za provedení díla cenu sjednanou touto smlouvou.

2. Dílem se ve smyslu této smlouvy rozumí provedení opatření „Výsadba alejí u Obce Zálezly“ podle projektu, který je nedílnou součástí této smlouvy.

čl. II.

Doba plnění

1. Zhotovitel se zavazuje vykonat sadovnické práce podle čl. I. odst. 2 a protokolárně předat objednateli po jejich ukončení nejpozději do 31.10. 2008.

2. Objednatel je povinen řádně a včas celkově dokončené dílo od zhotovitele převzít, a to i před dobou podle čl. I. odst. 2, jestliže jej k tomu zhotovitel vyzve.

čl. III.

Cena za provedení prací a služeb

1. Smluvní strany této smlouvy se dohodly na ceně za řádné a včasné provedení prací podle čl. I. odst. 2 ve výši 60 480,- Kč, dle podrobného rozpočtu, který je nedílnou součástí této smlouvy. Tato cena je nepřekročitelná.

čl. IV.

Platební podmínky

1. Podkladem pro zaplacení ceny za provedení prací a služeb podle čl. I. této smlouvy je faktura vystavená zhotovitelem do 14 dnů od předání řádně a včas provedených prací. Pro případ prodlení se zaplacením ceny za provedení prací a služeb je objednatel povinen zaplatit smluvní pokutu ve výši 0,05 % z ceny podle čl. III. odst. 1 smlouvy za každý den prodlení.

čl. V.

Práva a povinnosti smluvních stran.

1. Zhotovitel je povinen:

- objekt staveniště od objednatele převzít pro provedení prací v rozsahu čl. I. této smlouvy,
- dbát na kvalitu provádění prací a při jejich provádění dodržovat ustanovení této smlouvy a platné právní předpisy, zejména v oblasti bezpečnosti práce,
- při výsadbě provést první zálivku vysazeného materiálu,
- po ukončení prací předat staveniště.

2. Zhotovitel je oprávněn:

- pověřit prováděním prací a služeb v rozsahu čl. I. této smlouvy jinou osobu nebo i více osob, odpovídá však, jako by práce a služby prováděl sám. Objednatele o tom bude informovat předem.

3. Objednatel je povinen:

- nejpozději do 21.8. předat staveniště zhotoviteli za účelem provedení prací v rozsahu dle čl. I. této smlouvy,
- provádět zálivku v průběhu vegetace, a to především v době přisušku či dlouhodobého sucha.

4. Objednatel je oprávněn

- provádět průběžnou kontrolu a koordinaci prováděných prací podle čl. I.,
- upozornit zhotovitele na vady a nedodělky při provádění prací a požadovat jejich odstranění.

č. VI.
Předání provedeného díla

1. Ve lhůtě podle čl. II. této smlouvy je zhotovitel povinen dílo ukončit a předat objednateli.
2. Má-li zhotovitel v úmyslu předat objednateli provedené dílo před dnem podle čl. II. odst. 1, je povinen jej k převzetí díla vyzvat, a to nejpozději 1 týden před plánovaným předáním.
3. Objednatel je povinen si při předávání dílo řádně prohlédnout. Není povinen dílo převzít, dokud zhotovitel neodstraní vady a nedodělky zjištěné při prohlídce.
4. O předání a převzetí řádně provedeného díla se sepíše protokol podepsaný oběma smluvními stranami.

čl. VII.
Odpovědnost za vady díla

1. Zhotovitel odpovídá za vady díla, jež má dílo v době jeho předání objednateli, i když se vada stane zjevnou až po této době. Záruční doba trvá 24 měsíců od předání díla podle předávacího protokolu.
2. Objednatel je povinen případné vady vytknout u zhotovitele bez zbytečného odkladu poté, kdy je zjistil.
3. Má-li dílo vady, je objednatel oprávněn požadovat jejich bezplatné odstranění nebo přiměřenou slevu z ceny za provedené dílo.
4. Odpovědnost za vady díla se nevztahuje:
  - na vady způsobené nezajištěním dostatečné následné zálivky sadebního materiálu po předání díla
  - na vady způsobené vyšší mocí (živelné katastrofy apod.),
  - na vady způsobené krádeží, poškozením či zničením po předání díla.

čl. VIII.
Smluvní pokuta

1. Pro případ prodlení zhotovitele s předáním díla podle čl. II. odst. 1 si smluvní strany dohodly smluvní pokutu ve výši 0,05 % z ceny podle čl. III. odst. 1 smlouvy za každý den prodlení. Zhotovitel však není v prodlení, jestliže nedodržení lhůt podle čl. II. odst. 1 smlouvy nezavinil.
2. Objednatel se může domáhat pouze náhrady škody přesahující smluvní pokutu.
3. Odstoupení od smlouvy se nedotýká nároku na zaplacení smluvní pokuty.

čl. IX.
Závěrečná ustanovení

1. Ve věcech neupravených touto smlouvou se přiměřeně použije ustanovení § 536 a násl. Obchodního zákoníku v platném znění.

2. Pokud smluvní strana poruší závažným způsobem své povinnosti, může druhá smluvní strana odstoupit od smlouvy.

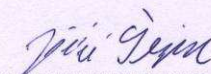
3. Smluvní strany této smlouvy prohlašují a stvrzují svými podpisy, že mají plnou způsobilost k právním úkonům a že tuto smlouvu uzavírají ze své vůle, svobodně a vážně, že ji neuzavírají v tísní ani za jinak nápadně nevýhodných podmínek, že si ji řádně před podpisem přečetly a jsou srozuměny s jejím obsahem.

4. Tato smlouva se vyhotovuje ve 2 stejnopisech, přičemž objednatel obdrží 1 paré a zhotovitel 1 paré.

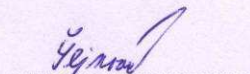
V Zálezlech dne 21.8. 2008

.....

Josef Kouba
starosta

.....

Jiří Šejna, DiS.
předseda ZO ČSOP Šumava

.....

Lenka Šejnová
hospodář

Přílohy smlouvy:
Projekt
Rozpočet

Dodatek č.1
ke SMLouvĚ O Dílo č. 1/2008

uzavřený níže uvedeného dne, měsíce a roku mezi těmito smluvními stranami:

1. Zhotovitel: **ZO ČSOP Šumava**
                                 Hraničářská 38, Vimperk 385 01
                                 zastoupená Jiřím Šejnou, DiS., předsedou a Lenkou Šejnovou, hospodářkou
                                 IČO: 75127326
                                 Bank. spojení: 219613768/0300

a

2. Objednatel: **Obec Zálezly**
                                 Zálezly 7, 384 81 Čkyně
                                 zastoupená Josefem Koubou, starostou
                                 IČO: 00250856
                                 Bank. spojení: 2722744/0600

Změna ceny za provedení prací a služeb

1. Zhotovitel a objednatel se dohodli na změně čl. III SMLOUVY O Dílo č. 1/2008 uzavřené dne 21.8. 2008 mezi zhotovitelem a objednatelem, protože z původního ošetření 25 ks jableň bude ošetřeno jen 23 ks jableň, a to z důvodu nutnosti odstranění 1 ks stromu z jeho silného poškození vlivem povětrnostních podmínek a jeho špatného zdravotního stavu. Dále bude u 2 ks jableň menšího vzrůstu provedeno ošetření v ceně za 1 ks.
2. Cena ve výši 60 480 Kč se mění na 58 980 Kč.

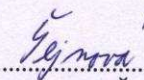
Tento dodatek se vyhotovuje ve 2 stejnopisech a je nedílnou součástí SMLOUVY O Dílo č. 1/2008 mezi zhotovitelem a objednatelem, přičemž objednatel obdrží 1 paré a zhotovitel 1 paré.

V Zálezlech dne 10.9. 2008

Josef Kouba
starosta

.....
Jiří Šejna, DiS.
předseda ZO ČSOP Šumava

.....
Lenka Šejnová
hospodář

9 Předávací protokol mezi Obcí Zálezly a ZO ČSOP Šumava

Předávací protokol ke smlouvě o dílo č. 1/2008

Zhotovitel – ZO ČSOP Šumava, Hraničářská 38, Vimperk 385 01, IČ 75127326, zastoupená Jiřím Šejnou, DiS., předsedou, předává tímto objednateli – Obci Zálezly, Zálezly 7, Čkyně 384 81, zastoupené Josefem Koubou, starostou, na základě smlouvy o dílo uzavřené mezi výše jmenovanými stranami dne 21. srpna 2008 následující díla:

1. Lipová alej u Setěchovic
2. Lipová alej u Zálezel
3. Ošetření jabloňové aleje u Zálezel
4. Třešňová alej u obce Zálezly
5. Výsadba třešňové aleje u Zálezel č. 2

Zhotovitel zrealizoval dílo dle podepsané smlouvy o dílo a projektů předkládaných AOPK ČR v rámci Programu péče o krajinu 2008.

Objednatel si dílo řádně prohlédl, seznámil se s jeho stavem a od zhotovitele ho přebírá s následujícími připomínkami:

Bez připomínek

V Zálezlech, dne 13. října 2008

Jiří Šejna

Jiří Šejna
předseda

Josef Kouba
Josef Kouba
starosta